



Institutionen för globala studier  
Examensarbete i mänskliga rättigheter, 30 hp  
HT 2020

**Från barn till flyktingbarn -  
en diskursanalys av dokument som används vid arbete med  
barns asylutredningar**

Författarens Belma Hasanic  
Handledare: Linda Lane

## **Abstract**

The Swedish Migration Agency assesses and decide on children's asylum cases in Sweden. The Swedish Aliens Act, the Convention on the Rights of the Child and, since 2016, the Temporary Act, are the main laws applied when the agency determine a child's asylum case. Since 1990, when Sweden ratified the Convention on the Rights of the Child, the convention has been applied as an international law, which, for Sweden's dualistic system requires to have less significance than national laws. On the other hand, the convention was incorporated into Swedish law in January 2020, which brought some changes for children's rights that require, among other things, its asylum matters. The incorporation shall, among other things, entail a clarification for the child's rights of what is required for hearing, but does not entail new conditions for being granted a Swedish residence permit. On the other hand, the Convention on the Rights of the Child can now be invoked in courts where it has not been possible before, but the changes are so newly updated, there are no directives from the Migration Court of Appeal on how the Convention on the Rights of the Child should be applied in relation to the Swedish Aliens Act and temporary act.

This leaves room for self-interpretation by the authorities which becomes problematic as they must work uniformly and can furthermore create ambiguity in the asylum-seeking children. This study therefore intends to contribute to the discussion on the common application of the three documents applied in the work on children's asylum, which does so by examining and analysing the language in documents with coding and discourse analysis as tools. Discourse analysis, which is applicable as both method and theory, will also be used in this study. Discourse analysis will need to be used to make a discussion about how the discourse on children is presented, because I intend to reflect on whether children's rights are met or not.

After analysis of material, it shows that setting the discourse on whether children are presented is based on the choice of perspective and theoretical framework. The child is sometimes presented as an object rather than a subject, where rights can be considered as an option based on certified authorities' choices on whether to add a right or withdraw it. This means that it's a question of power between the child and the authorities, and that the law in some way can be angled, and therefore be an option rather than a right.

Antal ord: 19 550

## Innehållsförteckning

Innehållsförteckning .....	3
1. Inledning.....	1
1.2 Problemformulering .....	2
2. Syfte och frågeställningar .....	3
3. Avgränsningar .....	4
3.1 Material .....	5
3.1.1 Barnkonventionen - bakgrund .....	5
3.1.2 svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen - bakgrund.....	6
4. Bakgrund .....	6
4.1 En historisk aspekt om barnets rättigheter .....	7
4.2 Svenska asylprocessen.....	7
4.3 Ändringar i lagstiftning .....	8
5. Tidigare forskning .....	9
5.1 Mänskliga rättighetsteorier .....	9
5.2 Barns rättigheter .....	11
5.3 Lagar och rättigheter .....	12
5.4 Barn i familj.....	13
5.5 Flyktingar .....	13
6. Metod.....	15
6.1 Metoddiskussion .....	15
6.1.1 Val av material.....	16
6.3 Diskursanalys som metod .....	17
6.3.1 Diskursanalysens fördelar och nackdelar .....	19
6.4 Genomförande.....	20
6.4.1 Kodning.....	20
6.5 Validitet och reliabilitet .....	21
6.6 Källor och källkritik .....	22
6.6.1 Forskarens roll.....	24
6.7 Forskningsetisk diskussion.....	25
7. Teoretisk ansats .....	26
7.1 Diskursanalys som teori.....	26
8. Presentation av material .....	27
8.1 Barnkonventionen – materialbeskrivning .....	27
8.1.2 Barnet enligt barnkonventionen .....	28
8.1.5 Ansvar enligt barnkonventionen.....	29
8.1.6 Flyktingstatus – barnkonventionen .....	31

8.2 Utlänningslagen och den tillfälliga lagen – materialbeskrivning.....	31
8.2.1 Myndighetsutövning i frågan om uppehållstillstånd.....	32
8.2.2 Statusförklaring enligt utlänningslagen och den tillfälliga lagen .....	33
8.2.3 Barnets rättigheter enligt utlänningslagen och den tillfälliga lagen .....	35
8.3 Sammanställning av teman och kategorier .....	35
9. Analys.....	36
9.1 Språkets betydelse .....	36
9.2 Dokumentens betydelse.....	37
9.3 Diskursen om barn .....	38
9.3.1 Ensamkommande barn.....	39
9.3.2 Åldersbedömning .....	40
9.3.3 Skydd kontra kontroll .....	42
9.3.4 Barnets bästa .....	43
9.4 Statusförklaring.....	45
9.4.1 Från barn till flyktingbarn .....	46
10. Avslutande diskussion .....	48
10.1 Vidare forskning .....	50
Källförteckning.....	52
Kodschema .....	55
Bilaga A - barnkonventionen .....	55
Bilaga B – utlänningslagen och den tillfälliga lagen .....	58

## **Förord**

Denna uppsats har givit mig många nya insikter inom barnets rättigheter och migrationsrätten i Sverige. Forskningsprocessen har bidragit till att jag utvecklat mitt akademiska skrivande och fått en bredare förståelse för forskningsområdet. Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Linda Lane som funnits där och väglett mig genom processens gång. Slutligen vill jag tacka min fina familj och vänner som stått vid min sida och stöttat mig.

# 1. Inledning

Barnet anses tillhöra en särskilt utsatt grupp som dessutom har lättare att komma till skada och utnyttjas av samhället. Barns rättigheter kan vara svåra att diskutera, främst därför att vuxna talar för och om barn. Ett av de moment som kommit att spela stor roll för utvecklingen av barnets rättigheter är skapandet av barnkonventionen. Sverige ratificerade konventionen 1990 tillsammans med majoriteten av resterande länder i världen (Freeman 1997). I barnkonventionen framgår vad FN anser är viktigt om barn och deras rättigheter, men frågorna fortsätter ständigt att diskuteras från olika håll och med olika perspektiv. Vad innebär det för barn utifrån svensk kontext och inom jurisdiktionens gränser?

När Sveriges lagar studeras blir det viktigt att ha en viss förståelse för landets internationella relationer och hur rättssystemet i Sverige är uppbyggt. Att Sverige tillämpar sina inhemska lagar i praktiken är en självklarhet men hur landet tillämpar folkrätten kan skilja sig från land till land. Sveriges rättssystem brukar vara uttryck för det så kallade dualistiska systemet vilket innebär att nationella rätten och folkrätten skiljs åt. Det betyder dock inte mindre ansvar och skyldigheter gentemot de internationella konventioner som ratificeras. Dualistiska systemet innebär att internationella konventioner behöver införlivas i nationella rätten för att stämma överens med de bestämmelser som finns i de internationella konventionerna. När Sverige ratificerade barnkonventionen transformerades den svenska rätten till att stämma överens med barnkonventionens bestämmelser och förpliktelser. Detta är även vad ratificering av barnkonventionen inneburit för Sverige fram tills 1 januari 2020 då den numera inkorporerats in i svensk rätt (Åhman 2019).

Sverige har på många plan och utifrån många perspektiv, betraktats som en förebild när det kommer till utvecklingen av barnets rättigheter och välfärd (Durant & Olsen 1997). Sverige har även stuckit ut på ett positivt sätt när det kommit till aspekten om invandring och integration. Det har varit ett stort fokus på mänskliga rättigheter generellt (Dahlstedt & Neergard 2019), men 2015 kom att vara ett utmärkande år för både barnets rättigheter och Sveriges migrationsrätt. Det var året då landet tog emot många fler flyktingar än tänkt att kunna motta, 162 877 personer ansökte om asyl (Migrationsverket 2020a).

Sverige svarade på denna utmaning med att införa den tillfälliga lagen (2016:752) som tog laga kraft 2016. Den tillfälliga lagen, eller lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, som den uttryckligen står för, infördes för att bromsa upp och begränsa migrationsrätten som i sin tur skulle begränsa 'flyktingströmmen'. Den tillfälliga lagen bar bland annat med sig begränsningar för familjeåterförening och

möjligheten att få permanenta uppehållstillstånd blev till en möjlighet av temporära uppehållstillstånd (5§ lag 2016:752). För flyktingbarn kom detta att innebära begränsningar men samtidigt möjligheter för förlängning av de temporära uppehållstillstånden genom studier (lag 2016:752; Migrationsverket 2020b). Migrationsverket som tar emot ansökningar, gör bedömningar och fattar beslut i asylärenden, kunde fortsatt tillämpa barnkonventionen i barns asylärenden. Det innebar dock tillämpning av internationell lagstiftning i enlighet med det dualistiska systemet, detta fram till januari 2020 då barnkonventionen inkorporerades i svensk rätt.

Migrationsverket har i ett utlåtande på deras hemsida, skrivit att inkorporering av barnkonventionen inte bär med sig någon större förändring i beslutsfattandet eftersom konventionen sedan tidigare tillämpats i arbetet. Samtidigt framgår det att konventionen nu kan åberopas vid överklagan av beslut i Migrationsdomstol vilket betyder att bedömning av beslutet kan se annorlunda ut. Samtidigt framgår att Migrationsöverdomstolen ännu inte givit Migrationsverket direktiv för hur barnkonventionen ska tillämpas i relation till de andra dokument som tillämpas vid bedömningar om asyl, menat, svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen. Avsaknaden av direktiv skapar i sin tur en sorts problematik då myndigheter ska arbeta enhetligt för ett rättssäkert och fungerande system (Migrationsverket 2016). På grund av denna förändring som inkorporering av barnkonventionen bär med sig inom bland annat migrationsrätten, blir det intressant att studera de olika dokumenten som tillämpas vid barns asylärenden för att bidra till diskussionen om gemensam tillämpning av barnkonventionen, svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen.

## **1.2 Problemformulering**

I Sverige har barnkonventionen tillämpats sedan 1990 då konventionen ratificerades. För Sveriges dualistiska system har detta inneburit, att fram till januari 2020 då konventionen inkorporerades i svensk lag, var konventionen av mindre värde än inhemska lagar. Övergången mellan ratificering av barnkonventionen till inkorporering av konventionen har därmed burit med sig en del förändringar vid tolkning och tillämpning inom bland annat den svenska migrationsrätten. Det är förändringar såsom att konventionen numera gäller och kan åberopas i domstol (Motion 1997/98:K235).

I ett uttalande på Migrationsverkets hemsida framgår att Carl Bexelius (Migrationsverket 2019), biträdande rättschef på Migrationsverket, talar om att inkorporering av barnkonventionen bland annat bär med sig tydligare rättigheter för barnet vad gäller att bli hörda, men att det inte är nya förutsättningar för barn att beviljas svenskt uppehållstillstånd. Samtidigt framgår det att det finns en avsaknad av direktiv från Migrationsöverdomstolen gällande hur barnkonventionen ska tillämpas gemensamt med svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen, som är dem dokument, tjänstemän använder som beslutsunderlag vid barns asylärenden. Problematiken för barnets rättigheter inom svenska migrationsrätten ligger därför i avsaknaden av direktiv för gemensam tillämpning av barnkonventionen, svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen (Migrationsverket 2019). Samtidigt som inkorporering av barnkonventionen bär med sig positiva aspekter för barnet, bär det även med sig en del hinder. Eftersom myndigheter är ämnade att arbeta enhetligt finns det en brist i hur lagarna tillämpas gemensamt (Migrationsverket 2019). Med anledning av detta kommer jag att studera de tre lagtexter som Migrationsverket arbetar i enlighet med när det kommer till barns asylärenden, det vill säga barnkonventionen, svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen. Eftersom lagar tolkas och vad som framgår textmässigt kan bli avgörande för hur det tillämpas, kommer denna studie att undersöka hur diskursen om barn faktiskt framställs och huruvida barnets rättigheter tillgodoses.

## 2. Syfte och frågeställningar

### *Syfte*

Syftet med denna studie är att granska och analysera de dokument som tillämpas vid bedömningen om barns asylärenden; barnkonventionen, svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen. Eftersom barnkonventionen numera inkorporerats i svensk lag, medför dess bestämmelser ett annat värde vid tillämpning av konventionen. Studien syftar därför till att granska dokumenten för att reflektera över hur diskursen om barn framställs och därefter föra en diskussion kring huruvida barns rättigheter tillgodoses eller ej. Studien ämnar inte tala om hur tillämpning av de tre dokumenten ska ske i praktiken, utan snarare att ge ett bidrag till diskussionen om gemensam tillämpning av utlänningslagen, tillfälliga lagen och barnkonventionen. Detta är tänkt att möjliggöras genom att studera och analysera språket i de tre dokumenten.



### *Frågeställningar*

- Hur framställs diskursen om barn i barnkonventionen, den svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen?
- På vilket sätt tillgodoses barns respektive flyktingbarns rättigheter i svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen i relation till barnkonventionen?

## **3. Avgränsningar**

Denna studies forskningsfält är relativt brett då det omfattar barnets rättigheter som både individer och flyktingar. Även om mitt intresse för området väcktes av att barnkonventionen nu ska inkorporeras i svensk lagstiftning, blir det svårt att enbart tala om barns rättigheter utan att gå in på flyktingars generella rättigheter i Sverige. I ett försök att undvika förstoring av studieobjektet och risk för att ändra fokus, krävs därför avgränsningar.

Studien omfattar en diskursanalys på bland annat svenska utlänningslagen där vissa delar kommer sållas bort, till exempel kommer bestämmelser om förvar och brott uteslutas för att inte göra arbetet alltför stort. Studien fokuserar mest på barns rättigheter som enskilda individer och flyktingar. En del rättigheter och skyldigheter som inte rör barn utan vuxna flyktingar, kommer oundvikligen att följa med i materialet. Jag syftar då på de lagar och direktiv som gäller generellt både för barn och vuxna. Delar som enbart gäller vuxna flyktingar kommer avgränsas bort för en mer koncentrerad studie gällande barn. Punktlistan som utlänningslagen introduceras med var exempelvis en genväg till att avgränsa materialet. Där gick det snabbt att se vilka delar som kunde exkluderas.

Vidare kommer hela barnkonventionen användas eftersom den är odelbar och alla delar i konventionen behöver ha i åtanke även när en särskild artikel i regelverket används. Barnkonventionen är skriven på sex originalspråk. Svenska språket ingår inte, men det gör engelska. Tanken var att använda den engelska versionen då konventionen i originalform betraktas ha lika giltighet. För att behålla konventionens syfte och ändamål så mycket som möjligt hade barnkonventionen på engelska varit det ultimata (Åhman 2019). Jag har därför börjat med att koda barnkonventionen på engelska men i efterhand bedömt att min förståelse för svenska språket är starkare än min förståelse för engelska språket. Med anledning

av detta använde jag mig i efterhand av den svenska versionen som blivit översatt och godkänd av svenska regeringen.

Den tillfälliga lagen kommer, precis som barnkonventionen, granskas och analyseras i sin helhet, detta för att inte riskera att missa viktiga delar. Däremot kommer en del av materialet automatiskt avgränsas, detta genom diskursanalysen som verktyg eftersom vissa delar inte kodas och därav faller bort. Vad jag menar med detta är att granskning och bearbetning av materialet grundar sig på att hitta gemensamma diskurser vilket i sin tur gör att vissa diskurser per automatik avgränsas bort. Detta gäller alla tre dokumenten. Dessutom blir det nämnvärt att vissa aspekter som exempelvis vem som skrivit lagarna och vilken kontext de framställts i irrelevant i en diskursanalys, därav är det lättare att fokusera på diskurserna i sig (Börjesson & Palmblad 2007).

## **3.1 Material**

Under detta avsnitt finns en generell beskrivning av de olika dokumenten som kommer att studeras. Reflektion gällande val och presentation av material samt analyser kommer senare i uppsatsen.

### **3.1.1 Barnkonventionen - bakgrund**

Året var 1990 när FN:s barnkonvention vann laga kraft efter att ha valts fram i FN:s generalförsamling. Idag har i princip alla länder ratificerat konventionen. Barnkonventionen gäller alla barn och är menad att fungera som ett skydd och en bekräftelse på att barn har rättigheter. Konventionen innehåller 54 artiklar, av vilka 41 artiklar berör olika rättigheter som barn har. Resterande artiklar omfattar ansvar och plikter som varje enskild stat har i arbetet med barns rättigheter, både inom landets gränser och utanför.

Barnkonventionen i sin helhet fungerar som ett verktyg för att skydda barn kollektivt och individuellt. Konventionen är i sig odelbar och tolkas som ett sammansatt dokument oberoende av vilken artikel som undersöks. Enligt barnkommittén är barnkonventionen, precis som alla andra instrument för mänskliga rättigheter, ett levande dokument som kan ändras och utvecklas över tid. Vid tolkning bör de så kallade grundprinciperna ha i åtanke då syftet ganska väl framgår däri (Åhman 2019). Grundprinciperna omfattar då artikel 2, 3, 6 och 12 där artikel 2 står för alla barns lika värde och rättigheter, och rätten att inte diskrimineras. Artikel 3, som möjligen är den mest analyserade artikeln i konventionen, syftar till att allt som berör barn måste tolkas utefter

barnets bästa. Barnets bästa kan skilja sig från fall till fall men barnet måste höras och få fram sina åsikter och upplevelser. Vidare handlar artikel 6 om att varje barn har rätt till sitt liv och skyddar barnets utveckling både fysiskt, spirituellt och psykologiskt. Slutligen fungerar artikel 12 som ännu en grundpelare och ger barnet rätten till att få sin röst hörd för allt som gäller barnet i fråga. Vad som behöver tas i beaktande i denna artikel är barnets ålder och mognad (CRC:2;3;6;12).

### 3.1.2 svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen - bakgrund

Eftersom den tillfälliga lagen just nu finns inskriven som en del av den svenska utlänningslagen (1 kap. 2§ 2016:752) kommer presentation i denna studie att ske i ett gemensamt dokument. Dock används de båda benämningarna och kommer även göras i denna studie. Det kommer refereras till antingen den tillfälliga lagen eller lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige; menat, utöver utlänningslagen.

Den svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen är en del av migrationsrätten i Sverige och reglerar de villkor och regler som gäller för personer med utländskt medborgarskap vad gäller vistelse och boende inom Sveriges gränser. Utlänningslagen och den tillfälliga lagen används som direktiv och regler med rättigheter och skyldigheter, både mellan utlänningar och staten, likväl som mellan Sverige och andra länder. Sverige som medlem i Europeiska unionen (EU) behöver till exempel ta Dublinförordningen i beaktning i asylprocessen. I Dublinförordningen framgår regler om vilket EU-land som ansvarar för en asylansökan (Migrationsverket 2019).

Om en person söker asyl i Sverige efter att redan ha lämnat en ansökan i ett annat land finns risken att personen i fråga måste åka tillbaka till det första EU-landet där ansökan lämnades. Fortsatt handläggning av inlämnad ansökan sker då i det första EU-landet. Först och främst blir det därför viktigt för en asylsökande att faktiskt omfattas av den svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen (Migrationsverket 2020a).

## 4. Bakgrund

Denna studies fokuserar på barnets rättigheter inom migrationsrätten, därmed barns respektive flyktingbarns rättigheter. Det finns en del moment genom historien som kommit att vara särskilt intressant för denna studie vilket är det som kommer lyftas nedan.

## 4.1 En historisk aspekt om barnets rättigheter

Andra världskriget bar med sig en hel del människorättskränkningar, bland annat genom att omvärlden blundade för vad som hände. Detta innebar bland annat att länder som inte blev lika drabbade av andra världskriget, höll sina gränser stängda. Detta skapade i efterhand ett stort fokus på flyktingar som en särskilt utsatt grupp, som inte haft makten att påverka sina livsöden och få sina röster hörda. Bland dessa flyktingar var även många barn. Tidseran efter andra världskriget kom att ha en särskild påverkan och betydelse för många grupper i samhället, inte minst för flyktingar, däribland flyktingbarn. Det var en avgörande tid för flyktingars rättigheter och mänskliga rättigheter generellt.

År 1946 bildades UNICEF vilket var en tid då sex miljoner flyktingbarn behövde krishjälp. Redan år 1959 började utkast för deklARATIONEN om barns rättigheter att skrivas (UNICEF 2010). Även om utvecklingen sakta men säkert gick framåt, blev inte barnkonventionen till förrän år 1990. EU konventionen om mänskliga rättigheter (1949) och Genève konventionen (1951) skapades och började gälla för att skydda människor på flykt (Cotter 2005). Mycket har utvecklats och förbättrats sedan andra världskriget men vi är långt ifrån en värld där varje människa behandlas med lika värde (UNICEF 2010).

Enligt en rapport framtagen av UNICEF från 2015 framgår att det under år 2014 var rekordmånga flyktingar som lämnade sina hemländer på grund av krig (Forsberg Ulrika 2015). I UNICEF Sveriges årsredovisning och förvaltningsberättelse för 2015 framgår att det i slutet på 2015 var cirka 60 miljoner flyktingar varav hälften var barn. Av dessa flyktingar motsvarade 70 000 flyktingbarn som kommit till Sverige för att söka asyl (UNICEF 2015).

## 4.2 Svenska asylprocessen

För att inte gå in alltför djupgående på asylprocessen nämns de viktigaste momenten som kan tänkas gynna läsaren av denna studie, detta i syfte att forma en förståelse för processen och hur det ser ut för barnet. När en 'utlänning', som det benämns i svenska utlänningslagen, ansöker om asyl görs det på följande vis. En sökande lämnar in sin asylansökan till Migrationsverket som i första hand behöver bedöma ifall ansökan ska utredas i Sverige eller i något annat land. Asylsökandes ansökan ska i första hand handläggas i det första land som hen registrerats och ansökt om asyl. Beroende på om barnet kommer tillsammans med sin familj, har

familjemedlemmar i Sverige eller om hen är ensamkommande, ser utredningarna olika ut. Ett ensamkommande barn måste exempelvis tilldelas en godman och ett offentligt biträde. Vid det fall att det bedöms att en ansökan ska prövas i Sverige, går det vidare i processen till att asylsökande träffar en handläggare på Migrationsverket som utreder skyddsskäl. Under mötet får det asylsökande barnet berätta om sig själv, vem hen är och vad den varit med om, gällande det som hänt innan flykten från hemlandet. Eftersom det gäller ett barn, tas det i särskild beaktning att den asylsökande är barn. Det tas hänsyn till barnets ålder och mognad (Migrationsverket 2020b).

För att kunna klassas som ett barn måste personen i fråga styrka sin identitet vilket lättast görs genom att inkomma med identitetshandlingar. Det blir relevant att ta upp ett specifikt moment i Sverige som visar på problematiken och komplexiteten i saken, den så kallade ”flyktingkrisen” under år 2015. För att kunna tolka barnkonventionen ur svensk kontext bör viktiga moment såsom bedömning av vem som faktiskt är över respektive under 18 år nämnas. För en rättssäker bedömning och för att alla barn ska få ta del av sina rättigheter krävs först att faktiskt klassas som ett (Migrationsverket 2020b).

### **4.3 Ändringar i lagstiftning**

Det har gått trettio år sedan Sverige ratificerade barnkonventionen som till en början innebar att på ett seriöst plan uppvisa ett ärligt försök i att implementera rättigheterna som framgår i barnkonventionen. Detta skulle följaktligen göras genom att inkomma med rapporter gällande den politiska och rättsliga utvecklingen (Butler 2012). För att inte repetera vad lagändringen gällande inkorporering av barnkonventionen i svensk rätt innebär för Sveriges dualistiska system, och inte heller vad den tillfälliga lagen innebär (eftersom jag kommer gå in på det närmare i senare avsnitt) väljer jag att nämna en del bakgrundsinformation till arbetet inför inkorporering av barnkonventionen i svensk rätt.

Barnombudsmannen som, sedan tre år tillbaka, fått i uppgift att samla in underlag från olika myndigheter kring arbetet med barns rättigheter har bland annat samverkat med Migrationsverket, och förtydligat innebörden av barnkonventionen som svensk lag, vilket visat på följande: att lagen får värderas av myndigheters skrifter och förordningar, samt kan implementeras av domstol och myndighet. Vidare kan nu lagen användas för att fylla de tomrum och frågetecken som finns i lagstiftningen som är barnrelaterade (Svärd 2020). Sedan

konventionen ratificerades har mycket förändrats, bland annat har vi mer kunskap om både barns rättigheter och hur barnkonventionens bestämmelser på bästa sätt kan tillämpas i praktiken. Det betyder dock inte att det görs tillräckligt och att barns inkludering är optimal därav utreds frågan kontinuerligt vilket resulterat i att vi kommit till nästa steg med barnkonventionen som nationell lag (Regnér 2015).

## **5. Tidigare forskning**

Det valda forskningsfältet är väldigt brett och kräver därför avgränsning även i det tidigare forskningsavsnittet. Huvudfokus i detta avsnitt är barns respektive flyktingbarns rättigheter samt myndighetsutövning. Till en början reflekterade jag över huruvida myndighetsutövning var relevant för denna studie då fokus läggs på framställning av diskurser i utvalda dokument snarare än det praktiska arbetet. Det blir dock oundvikligt att nämna myndighetsutövning i och med att både barnkonventionen, utlänningslagen och den tillfälliga lagen lyfter hur dokumenten ska appliceras i praktiken. Nästkommande avsnitt kommer därför att fokusera på olika teorier kring mänskliga rättigheter, med inriktning på barn och flyktingar. Detta kommer i sin tur visa på ett historiskt spann för när mänskliga rättigheter började uppmärksammas och vad forskning visat på under tid.

Denna studie fokuserar på den svenska migrationsrätten och tolkning av barnkonventionen i svensk kontext. Trots detta blir det relevant att inkludera även utländsk forskning då ämnet är universellt. Det är tänkt att bidra till en fördjupning av ämnet och möjligen ge bättre förutsättningar för att bygga vidare på forskning genom denna studie.

### **5.1 Mänskliga rättighetsteorier**

Mänskliga rättighetsteorier finns i stor utsträckning, men ser olika ut i praktiken. För att ge dem mening blir en tillbakablick på konceptet mänskliga rättigheter särskilt intressant. Diskussionen kretsar många gånger kring vad som klassas som en mänsklig rättighet och vem som är rättighetsbärare respektive skyldighetsbärare. Michael Freeman (2018) hävdar att mänskliga rättigheter inte nödvändigtvis behöver vara kopplade till lagar utan att rättigheter snarare kommer av naturlig lag. Detta innebär att varje människa är rättighetsbärare bara genom att vara människa, men vem som tillges sina rättigheter och blir erkänd att vara rättighetsbärare av dem beror på vad respektive stat erkänner.

Enligt Freeman (1997) sätts människor i fack och beskrivs utifrån kön, etnicitet och ålder, utan att det egentligen finns någon mening med det. Han argumenterar för att både barn som subjekt och barndomen egentligen är en social konstruktion, att det är någonting som kan tänkas försvinna på samma sätt som det kommit till. Med stöd från Richard Farson (1978) talar han för att media är en del av orsaken till detta 'disappearing phenomenon', och menar att den typ av media som visas under barndomen också formar och skapar den socialt konstruerade tidsepoken för en människa, alltså barndomen (Freeman 1997).

Vidare förnekar inte Freeman att FN introducerade barns rättigheter till politiken och internationella lagar men menar att det hela grundade sig i den redan befintliga moraliska filosofin. Samtidigt syftar mänskliga rättigheter i modern tid till att skydda individer från statens maktmissbruk. Han menar att detta egentligen sträcker sig tillbaka till antika Greklands styre då både makt och missbruk av makt var en del av samhället, och genomsyras än idag av det (Freeman 2018). Clark Butler instämmer och hävdar att mänskliga rättighetslagar fann sin inspiration och riktlinjer i etiska människorättsnormer, och att de används för att kritiskt granska och utvärdera människorättslagar. Människorättslagar i sin tur används som verktyg till både människors fördel och nackdel (Butler 2012). Vidare kan olika människorättsteorier ha olika riktningar baserat på exempelvis profession och perspektiv. Juridiska ombud som arbetar med människorättslagar utgår exempelvis från rättspositivismen som byggs på att människorättslagar kommer till genom politisk process och att mänskliga rättigheter är det som sägs och erkänns i människorättslagar. Enligt ett rättspositivistiskt perspektiv läggs det i sin tur vikt vid att vara politiskt korrekt och basera sina bedömningar och beslut på rättsliga dokument. Detta innebär alltså att människorättslagar skapas genom politiska processer som i sin tur talar om hur reglerna kommer se ut. Däremot behöver det inte betyda att den rättsliga delen av mänskliga rättigheter genomsyrar hela politiska koncept och ideologier, snarare att det är en del av processen och politiken i sig. Men, mänskliga rättigheter generellt uppmärksammas främst när det talas om människorättskränkningar (Freeman, 2018).

Hannah Arendts som själv fick fly för sitt liv under andra världskriget, kritiserade stater för att sätta människor i fack och genom detta inte erkänna alla människors lika rättigheter. Arendts menar att människor skiljs åt baserat på hierarkier i samhället och att människor tillges sina mänskliga rättigheter utifrån det. Hon talade mycket om att minoriteter, såsom statslösa, hamnar långt ner i maktordningen och behandlas utanför lagen (Cotter 2005). Arendts argumenterar för att minoriteter inte erkänns som rättighetsbärare med lika mänskliga

rättigheter som resterande grupper i samhället förrän det finns skriftligt och erkänns av nationen i sig. Vidare drar hon kopplingar till flyktingars rättigheter och menar att de faller in i samma kategori som statslösa, därav tar hon avstånd från teorin om att mänskliga rättigheter är naturliga. Enligt Arendts handlar det istället om avtal i form av konventioner och regelverk stater och medborgare emellan. Något som hon nämner mycket är rätten att ha rättigheter och ifrågasätter sättet som staten ska förhålla sig gentemot människor i kris. Å ena sidan har exempelvis flyktingar skyldigheter gentemot det land som de migrerat till, å andra sidan har flyktingar rättigheter där. Men frågan hon ställer är bland annat om flyktingar som migrerat till ett främmande land faktiskt också kan kräva någonting eller förväntas de enbart vara tysta och tacka för eventuell hjälp som ges (Arendts 2004). Arendts kritiska inslag blir särskilt intressant i min studie eftersom jag också granskar och analyserar dokument av sådant stöd som staten skapat och förespråkar.

## **5.2 Barns rättigheter**

Barn, precis som andra grupper i samhället, behöver sina rättigheter uppmärksammade och nedskrivna för att möjlighet att skyddas ska kunna bli legitim och därmed existera. Skrifterna som används är levande dokument och utvecklas under tid, men har samtidigt sina brister. Heimers och Palmes (2016) är några av de som diskuterar och analyserar bristerna med barnkonventionen i dagens Sverige. Barnkonventionen i svensk kontext applicerades till en början för att skydda barnet, särskilt i området familjetvister. Författarna menar att fokus på så vis ligger på utsatta barn. Vidare hävdar Heimer och Palmes att ett stort hinder för barns välfärd varit att man koncentrerat sig på barnets rätt till skydd och mindre på barnets rätt till deltagande. På så vis går flera rättigheter in i varandra och problematiken uppstår delvis då barnet inte helt får tala för sig själv. Annan tidigare forskning visar på att barnet skyddas mer tack vare deltagande. Trots detta dominerar de vuxnas talan för barnet (Heimers och Palmes 2016). Samtidigt hävdar Butler (2012) att barnets röst är mer hörd nu än tidigare, då barn betraktats som små vuxna utan makten att uttrycka sig som vuxna individer. Samtidigt argumenterar Butler för att alla människor egentligen är barn och att barnet egentligen är föräldern till den vuxna människan.

Karin Röbbäck (2012) har forskat kring framställningen av barn och barns situation i verkställighet av boende-, vårdnads- och umgänges mål sett ur professionellas argumentationer. Hon diskuterar hur konstruktionen av barn och deras situation kan se ut från de professionellas perspektiv samt studerar hur det påverkar skydd av barnet och dess



delaktighet i processen. Röbbäcks forskning visar på att barnets ålder spelar stor roll gällande hur väl professionella tar barnets utsaga och perspektiv i beaktande, om så det ens bedöms att barnets perspektiv är relevant. Barnet objektifieras och talas många gånger som till exempel att ett x antal barn blivit 'föremål' för utredningar gällande omvårdnad. Exempelvis är ett barn med hotfulla föräldrar sett som ett objekt som är i behov av vuxnas skydd, bara det talar för barn som objekt snarare än aktörer. Av hennes forskning framgår även att de vuxna tagits i beaktande betydligt mer än barnet även när det varit utredning gällande barnets omvårdnad. Det framgår även att det i vissa domar påvisats att barnets uttalande uteslutits i redovisningen på grund av hänsynslöshet gentemot de andra parterna eller barnets i fråga (Röbäck 2012).

Röbäck (2012) hävdar även att det blir oundvikligt att tala om barnens bästa och deras inkludering utan att tala om föräldrarnas rätt till omvårdnad ur ett genusperspektiv. Under väldigt lång tid har mammor 'favoriserats' och därmed fått förtur vid rättsprocessen gällande omvårdnaden om barnen. Pappor har fått mer utrymme tack vare lagstiftning som ger rätt till föräldraledighet för båda föräldrar och ger möjlighet till varje hushåll att själva bestämma arbetsfördelningen. Detta blir särskilt relevant för min studie då barnets bästa står i fokus samt då det framgår av barnkonventionen att barnet har rätt till sina föräldrar och att det oftast också är barnets bästa att vara med sina föräldrar. Med detta argument menar jag inte att förneka att det vid verkställighet av boende-, vårdnads- och umgänges mål görs andra bedömningar, men att ett genusperspektiv tillkommer i diskussionen och spelar roll.

### **5.3 Lagar och rättigheter**

Om rättigheter egentligen bara kan existera och ha en funktion först när de finns nedskrivna i form av avtal, kan det tas vidare till lagstiftningar gällande barns rättigheter. I detta område blir det särskilt intressant och viktigt att betona vem som skrivit lagarna i barnens namn, inte på grund av innehållet utan för det faktum att vuxna skrivit dem åt barn. Barn har inte haft möjlighet att yttra sig om vad som skrivits, men det finns mer utrymme för det nu. Ann Oakley (1993), som bland annat studerat barn, hävdar att barn tillhör en social minoritetsgrupp som exkluderas och vars rättigheter baseras på social kontroll snarare än skydd. Hon menar att anledningen till att denna teori kan appliceras på arbete med barn handlar om att barn inte har makten att ta egna beslut eller ta hand om sig själva. Vidare talas det om 'deras bästa' som Oakley (1993) hävdar inte handlar om barnets faktiska åsikter och behov utan snarare om vad

andra personer tror att barns åsikter och behov är. Men, vem talar då om vad som är barnets bästa?

Maren Bak och Kerstin von Brömssen (2013) har forskat kring nordisk migrationspolitik och barns rättigheter mellan åren 2004 och 2013. De skriver i antologin *Barndom & migration*, på samma sätt som Freeman, att den framgångsfulla processen i arbetet om barns rättigheter har satt fart efter att barn börjat betraktas som 'egna individer'. Erkännandet av att barn är rättighetsbärare har satt tillräckligt stora spår för att utveckla synen på barn och arbetet med barn i politiken, både nationellt och internationellt.

## 5.4 Barn i familj

Vid tidigare arbete med barn har arbetet baserats på perspektivet att barn är likgiltiga och skapade utifrån en social kontext, istället för att grunda arbetet på ett barnperspektiv. Det har alltså varit ett arbete med perspektiv på barnet snarare än utifrån barnets aspekt. Freeman (1997) förklarar detta som att barnet precis som barnets roll, är socialt skapat. Till detta räknas då barnets roll i familjen respektive skolan. Synen på barn har därför, såsom tidigare konstaterat, spelat stor roll i själva arbetet om barnets rättigheter, för att, även när barn blivit sedda, har det ändå varit en brist i att ge barnet utrymme att få höras (Freeman 1997). Barnet var ett objekt istället för ett subjekt och därmed någon att tala för, istället för att låta barnet tala för sig själv (Bak 2013). Freeman (1997) talar dock om att arbetet med barn ändå har utvecklats och att barns rättigheter många gånger tolkas utifrån barnens värld; hur de upplever saker och vad som är bäst för dem, inte för det sociala sammanhangets skull utan för dem personligen.

## 5.5 Flyktingar

Shahram Khosravi (2006) har forskat kring migration och mänskliga rättigheter, och genomförde ett etnografiskt fältarbete där han lyfter intressanta synpunkter gällande glapp mellan lagar och mänskliga rättigheter i Sverige. Han pratar om mänskliga rättigheter tilldelade till medborgare respektive icke-medborgare med fokus på vuxna flyktingar och nämner även barn. Syftet med hans forskning är att studera det som han kallar för "illegaliteten" som en politisk och social status. Han talar om medborgarskapet som ett formellt medlemskap med rättigheter och skyldigheter, som samtidigt inkluderar vissa och exkluderar andra. Enligt Khosravi har migration övergått från att kopplas till ekonomi och arbetsmarknad, till

nationalstatens kontroll och säkerhet. Migration som efter andra världskriget fokuserade på människor som flyr för sina liv handlar numera om att begränsa och ställa högre krav på asylsökanden. På så vis dras fokus från mänskliga rättigheter till människorättskränkningar, där han lyfter Arendts argument om “rätten att ha rättigheter” och drar paralleller till utlänningslagen (artikel 15 om tidsbegränsade uppehållstillstånd).

Khosravi (2006) menar att det i slutändan finns två kategorier, människor och resten, och att detta leder till att staters territoriella hegemoni går före mänskliga rättigheter. Detta stödjer det Vestin (2007) säger om flyktingpolitikens avsikter, att både ge skydd till individer på flykt och att skydda nationen mot flyktingrörelser. Khosravi tror även att kriser och hur den enskilda flyktingen beter sig i svåra situationer blir viktiga för migrationsrättens utveckling. Han refererar exempelvis till att Utlänningsnämnden lades ner 2006 och menar att det kanske inte hade hänt om flyktingrörelsen inte växt till en ny folkrörelse i Sverige.

Vestin (2007) lyfter även en intressant aspekt gällande synen på flyktingar och hur svenska synen på vilka som är flyktingar skiljer sig markant från exempelvis afrikanska och asiatiska länders tolkning. I många av världens länder, särskilt med inneboende diskriminerade minoriteter där etnicitet och religion har en annan innebörd än i västvärlden, kan hela folkgrupper riskera att trakasseras och drivas iväg. Vi talar även om länder med hög fattigdom där människor kan bli berövade på sina basala mänskliga rättigheter, där pengar och kontakter är av större värde än människan i sig.

Om en ‘flyktingrörelse’ tvingas från en kontinent till en annan, som inte berör västvärlden, kommer människorna betraktas som flyktingar. Men vid det fall att ‘flyktingrörelsen’ drar sig mot Sverige av samma anledning krävs en djupare individuell utredning av huruvida en person faktiskt är flykting eller inte. Vestin (2007) talar vidare om kontrasten i Sverige och andra delar av världen, och hur pengars betydelse och värde ser olika ut. Vestin menar att pengar också är en påverkande faktor för hur en individ kommer betraktas utifrån svenska statens perspektiv. Det krävs alltså en trovärdig och tillförlitlig berättelse om vad personen som söker asyl varit med om och att den verkligen flytt för sitt liv samt riskerar något tillräckligt farligt vid ett återvändande för att få stanna kvar i Sverige. Vid det fall att en person haft det bättre ekonomiskt ställt och tagit sig till Sverige utan att bli indragen i svartarbete eller prostitution, kan det direkt betraktas som en “icke-flykting-kategori”. Detta är en av Vestins argument för hur migrationspolitiken ser ut och är uppbyggd på (Vestin 2007).

## 6. Metod

I denna studie kommer alltså barnkonventionen, svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen att granskas. Materialet kommer att bearbetas och analyseras med diskursanalys som både teori och metod. Varje dokument kommer först granskas isolerat och i efterhand i samverkan med resterande. Kodningen kommer summeras i två kodscheman, ett för barnkonventionen (bilaga A), och ett för Utlänningslagen samt tillfälliga lagen (bilaga B). Varje kodschema har tre kolumner bestående av 'kodord', 'kategorier' och 'teman'. Kodning av materialet kan likställas med att samla in empiri till min studie, även om jag redan har förvalt dokument. Diskurserna som presenteras i materialet behöver först identifieras och därefter avgränsas då materialet i sig lyfter många aspekter och kan vinklas för olika fokus. Detta beskrivs närmare nedan.

### 6.1 Metoddiskussion

Mycket har ändrats under min arbetsprocess även om problemformuleringen och forskningsfältet kvarstått. Tanken var först att utöver textanalys som metod också genomföra intervjuer med tjänstemän på Migrationsverket och Migrationsdomstolen, eventuellt intervjua forskare inom ämnesområdet för att få ett perspektiv på den praktiska biten. Intervjustudiens process blev däremot en utmaning, främst på grund av den rådande situationen, COVID-19. För att förhålla mig till Folkhälsomyndighetens och svenska statens rekommendationer gällande smittspridningen skulle intervjuerna behöva hållas digitalt, vilket jag bedömde skulle vara sämre jämfört med personliga intervjumöten. Däremot föll denna tanke ganska snabbt då jag kopplade tillbaka till problemformuleringen och studiens syfte vilket har lutat mer åt att studera de dokument som används i praktiken, snarare än vad enskilda individers tolkningar och erfarenheter av arbetet är. Jag kom därför fram till att de valda dokumenten var den enda empiri som jag behöver för att besvara mina frågeställningar.

Jag reflekterade kring huruvida en kvalitativ undersökning skulle vara mer lämplig än en diskursteoretisk aspekt och kom ganska snabbt fram till att det inte passade denna studie. En kvalitativ undersökning skulle innebära att försöka förstå varför någonting är som det är och snarare studera individer och grupper, än språk och struktur. I diskursteorin rör det sig nämligen mer om hur olika diskurser framställs och vad dem säger oss, vilket är det som studien försöker komma åt. Det som alltså blir intressant att undersöka är materialet som

används i praktiken och hur skriften, lagarna och barnkonventionen, går ihop med syftet och upprätthållning av barns rättigheter. I denna typ av forskningsstudie kommer därför studieobjektet till genom att identifiera diskurserna i materialet och tolkning av språket. Viktigt att nämna är att diskursanalys används som både metod och teoretiskt ramverk, vilket ger utrymme för en bredare tolkning av materialet och i sin tur forskningsfältet (Börjesson & Palmblad 2007).

Urval av empiri som tidigare nämnts, är barnkonventionen, utlänningslagen och den tillfälliga lagen. Mer ingående diskussion kring detta kommer senare. Vad som ändå vill nämnas i metoddiskussionsavsnittet är att jag till en början tänkte granska och analysera dokument om allmänna direktiv vid tillämpning av barnkonventionen som nationell lag. Efter en hel del inläsning och granskning av olika dokument som bland annat framtagits av Barnombudsmannen, kom jag fram till att det mest lämpliga är att studera de dokument som främst används i praktiken, de dokument som då Migrationsverket använder vid beslutsfattande av asylärenden. Att dokument om direktiv, för hur barnkonventionen ska tolkas och tillämpas som svensk lag, utesluts från studien, har även handlat om en form av avgränsning.

#### 6.1.1 Val av material

Vid närmare reflektion kring studiens problemformulering blev det ganska självklart att granska de dokument som saknar direktiv för gemensam tillämpning, som dessutom är de dokument som tjänstemän använder sig utav i praktiken. Jag reflekterade över huruvida en ytterligare avgränsning gällande urval av empiri skulle kunna leda till en djupare analys och djupare resultat. Jag funderade på om det exempelvis vore genomförbart att enbart studera barnkonventionen och utlänningslagen, men kom fram till att det skulle avta verkligheten idag. Vad jag menar, införandet av den tillfälliga lagen bar med sig en del förändringar och framförallt begränsningar för specifikt barn. Då barnets rättigheter står i fokus, blev det oundvikligt att utesluta något dokument. Det skulle helt enkelt innebära att det tas ur kontext och inte blir lika realistiskt. Vidare vill jag tillägga att det med hög sannolikhet kommer komma nya direktiv för gemensam tillämpning av de tre lagstiftningarna: barnkonventionen, utlänningslagen och den tillfälliga lagen, kanske kommer det även fram under tiden som jag skriver denna uppsats. Men eftersom implementering av nya direktiv skulle ta tid, precis som det skulle ta tid att bedöma utfallet av vad nya direktiv skulle kunna komma att innebära i praktiken (Migrationsverket 2019), kan denna studie kvarstå som relevant. Detta är dock en del

av en egen hypotes och jag utgår ifrån det material som finns idag. Vidare vill jag lyfta en medvetenhet kring att jag, enligt det material som används, är en person över 18 år, det vill säga en vuxen individ som nu kommer tala för barns rättigheter och föra en diskussion för barn. Detta blir återigen ett moment där en vuxen talar för barnet. Ett försök till att vara objektiv i studien kommer däremot försöka uppnås genom att all diskussion som förs i studien, kommer vara baserad på relevant litteratur om exempelvis tidigare forskning kring forskningsfältet.

Vilka delar av barnkonventionen, utlänningslagen och den tillfälliga lagen som kommer studeras respektive avgränsas bort, har nämnts en del i avgränsningsavsnittet som finns i början av uppsatsen. De delar av exempelvis utlänningslagen som avgränsats bort, blir exempelvis svårt att dokumentera i uppsatsen eftersom vissa paragrafer per automatik exkluderas. Det som dock går att följa är kodscheman som finns längst ner i uppsatsen, bilaga A och bilaga B. Som det tidigare nämnts kommer då den tillfälliga lagen användas nästintill sin helhet med vissa bortfall. Barnkonventionen som dokument är det enda dokumentet som kommer användas i sin helhet, detta för att alla delar är relevanta och konventionen är odelbar. I utlänningslagen kommer enbart delar som rör barns asylansökningar att tas med, exempelvis blir det irrelevant att inkludera 'förvar' och 'inspektioner på arbetsplatser'. Med hjälp av ovannämnda dokument kommer jag identifiera olika diskurser inom diskursen om barn för att undersöka vad som verkligen framgår i texterna, för att därefter besvara mina frågeställningar. Detta kommer att göras genom att applicera diskursanalys som metod och teori.

### **6.3 Diskursanalys som metod**

Denna studie tillämpar diskursanalys som metod. Diskursanalys kan vara något komplicerat att förstå eftersom diskursanalysens utformning kan se olika ut. Vilka diskurser som identifieras och hur de representeras beror till stor del på forskarens utgångspunkt, det vill säga forskarens val av fokus och teoretiska ramverk. Diskursanalytiker söker svar och mönster i språket och menar på att samhällsfenomen och maktstrukturer delvis är diskursivt formade (Phillips & Jörgensen 2002).

Phillips och Jörgensen (2002) hävdar att det inte nödvändigtvis behöver betyda att språket och hur samhällsfenomen framställs är den faktiska verkligheten, detta eftersom det alltid finns fler än ett perspektiv på ett fenomen. Det betyder heller inte att verkligheten först existerar när det talas om i form av diskurser, snarare att det får en mening då. Språket i sig är det huvudsakliga verktyget för att se olika perspektiv av verkligheten, därav blir det en del av

verklighetens konstruktion. Förenklat kan det förklaras att Phillips och Jörgensen (2002) menar att det finns olika sätt att se på verkligheten och därmed olika definitioner av vad verkligheten är. Detta blir märkbart i min studie då det är viktigt att mina frågeställningar besvaras utifrån mitt valda perspektiv, vilket blir den verkligheten som jag lyfter fram. Det betyder fortfarande inte att det är den enda verkligheten, men det närmaste som går att utläsa utifrån valt synsätt.

Vidare är det representationer av verkligheten som lyfts fram i diskursanalysen som blir studieobjektet (Phillips & Jörgensen 2002). Vad som därefter blir intressant inom denna typ av textanalys handlar om en granskning av vad och hur ett samhällsfenomen representeras, vad som inte representeras och varför det kan komma att vara så. Det läggs därför inget fokus på skapandet av ett material, exempelvis vem som skrivit ett dokument och varför det kom till. Fokus ligger snarare på själva innehållet och vad det talar om för oss (Börjesson & Palmblad 2007).

Inom denna typ av textanalys är det även möjligt att granska ett material utifrån ett historiskt perspektiv, det vill säga att utläsa olika dokument som skrivits under olika tid och rum (Börjesson & Palmblad 2007). Eftersom denna studie inte lägger någon vidare vikt vid skapandet av dokumenten som ska analyseras, kan det förenklat tolkas som att det enbart kommer föras en diskussion för nutid. Däremot blir det oundvikligt att nämna vad dokumenten haft för betydelse, särskilt när det sätts i relation till Sveriges dualistiska system. Vad som menas, barnkonventionen som i praxis tidigare värderats lägre i relation till utlänningslagen och den tillfälliga, innebär nu en typ av förändring vad gäller barns rättigheter. Även om denna studie inte syftar till att undersöka skillnader och likheter före och efter implementering av barnkonventionen, kan slutsatser dras genom att värdera alla tre dokumenten av 'samma värde'.

Phillips och Jörgen (2002) betonar särskilt makt med kunskap och språket i sig. De menar att kunskapen som vi besitter inte är objektiv och kan därför inte tas som en sanning och verklighet. Det handlar snarare om vårt sätt att representera världen och de kategorier som vi sätter olika diskurser i. Med andra ord handlar mycket om diskurser då dessa är mellanhanden mellan vår förståelse och verklighet. Syftet med att analysera mitt material med diskursanalys som metod handlar om att låta texten tala till mig och inte tvärtom. Meningen är att utläsa gemensamma diskurser som finns och därefter analysera hur de representeras i det valda materialet. Det är däremot viktigt att tillägga att diskursanalys mer handlar om en diskussion och reflektion kring olika diskurser, och inte att försöka få svar på 'verkligheten' bakom varje diskurs.

### 6.3.1 Diskursanalysens fördelar och nackdelar

Jag reflekterade över huruvida idé- och ideologianalys kunde vara en lämplig metod att använda. Bergström och Svärd (2018) förklarar att idé- och ideologianalys, som också är en typ av textanalys, grundar sig på tanken om att idéer och ideologier har en påverkan på människors agerande och därmed formning av samhällen, men även värderingar och människors bild av världen i stort. Denna metod brukar användas för att studera bland annat lagförslag och policydokument, och trots att denna metod skulle vara intressant och möjlig att tillämpa i min studie, valdes den bort eftersom studiens intresse ligger i att även inkludera det som inte framgår i dokumenten. Bergström och Boréus (2018) förklarar att diskursanalysen fokuserar på språkets utformning eftersom den också formar vår värld. Det blir även ett sätt att analysera uppfattningar och idéer som inte uttrycks i text, men som tas för givna (Bergström och Boréus 2018).

Eftersom denna studie undersöker hur diskursen om barn framställs i de olika dokumenten, och lagstiftningarna som tillämpas i praktiken också tolkas innan de brukas i arbetet om svenskt uppehållstillstånd, drogs slutsatsen att diskursanalys som metod skulle vara lämpligast. En av anledningarna till detta är att diskursanalysen tillåter en analys även kring det som är osagt, samtidigt som det ges utrymme för granskning och analys av värderingar och idéer på ett annat sätt än idé- och ideologianalys (Bergström & Svärd 2018).



## 6.4 Genomförande

Jag har använt mig av diskursanalys och granskat mitt valda material genom att läsa samma material flera gånger. För varje gång ett dokument lästs, har det uppkommit nya aspekter, frågor och reflektioner. Eftersom mitt forskningsområde studerar olika dokument som rör barns rättigheter med fokus på flyktingbarn i Sverige, faller vissa bestämmelser och paragrafer bort i både utlänningslagen och den tillfälliga lagen. Ett uppenbart exempel är de bestämmelser som enbart vuxna omfattas av. Med anledning av detta blev första läsningen att avgränsa materialet, därefter stryka under alla ord som var utmärkande och rör forskningsämnet. Detta gjordes för hand och kommer därför inte bifogas i uppsatsen. Däremot skrevs de ned i de kodscheman som jag tidigare nämnde. Läsningar efter detta fokuserade på innehållet och gav utrymme för reflektion över vad som faktiskt framgick i dokumenten. Detta strök jag under med en annan färgpenna för att senare i uppsatsskrivandet kunna gå tillbaka. Resultatet summeras upp i kodscheman som bifogade längst ned i uppsatsen, se bilaga A-B.

### 6.4.1 Kodning

Denna studie baseras på att låta texterna tala till mig vilket innebär att jag delvis gick in blankt vid granskning av materialet. Jag har, som tidigare nämnt, använt mig av kodning som innebär att jag sökt efter koder i materialet. Jag har alltså inte sökt efter förutbestämda kodord utan gått igenom texterna och identifierat olika mönster under tiden som jag gått igenom texterna. Det enda förutbestämda i detta arbete är min problemformulering som gett ett typ av fokus. Det jag alltså utgått ifrån vid sökandet efter mönster i form av kodord, har varit allt som är av relevans för studiens forskningsfrågor, det vill säga barn, flyktingbarn och tillämpning av lagarna (av de direktiv som framgår i dokumenten).

Kodningen var det första steget i granskning av material vilket gjordes för att tolka och förtydliga innehållet samt identifiera oklarheter. Genom flera omgångar av läsning och granskning av lagstiftningarna kunde jag se olika mönster och koder i form av ord och ämnesområden. Vanligt är att uppmärksamma upprepningar vilket brukar göras när man kodar en text, däremot är det inte särskilt givande att exempelvis räkna hur många gånger ett ord repeteras. Att ordet barn upprepas x antal gånger i barnkonventionen säger exempelvis inte mer än det uppenbara, att barnkonventionen berör barn som huvudkaraktär, därför menar jag att koder kommer identifieras och inte särskilda kodord. Vidare kunde de identifierade koderna,

som även kan tolkas i form av ämnesord, ge mig underlag för att bilda kategorier som i sin tur kan bilda olika teman. Jag gick igenom varje dokument för sig där utlänningslagen och den tillfälliga lagen är sammanhängande och behandlades som ett dokument. Barnkonventionen kodades enskilt. Jag skapade därför två olika kodscheman; ett för utlänningslagen och den tillfälliga lagen, samt ett kodschema för barnkonventionen. Varje kodschema består av tre kolumner, kodord, kategorier och slutligen teman. Från kodning av utlänningslagen och den tillfälliga lagen gav det exempelvis resultat på kodord såsom barn, asyl och begräsningar, som transformerades till kategorier såsom 'begräsningar inom asyl', vilket i sin tur transformerades till teman exempelvis 'begräsningar för barnet i asylprocessen'.

Kodscheman används som en typ av avgränsning men också en metod för att identifiera diskurser. Detta innebär i sin tur att det kan komma att finnas med fler kategorier och teman i kodscheman, än vad som bearbetas i studien. Teman förtydligar alltså olika områden som identifieras i materialet, därifrån väljer jag egentligen själv vilka specifika teman som lyfts respektive utesluts. Jag har sökt efter gemensamma diskurser, och fokuserat på likheter och skillnader i dokumenten för att bland annat kunna föra en diskussion om vad som håller eller inte håller, måttet av tillgodoseende av barnets rättigheter. Anledningen till att vissa teman behöver avgränsas bort handlar om att skapa ett närmare fokus på eventuella brister och problemområden i dokumenten. Diskurserna kommer därefter ställas mot varandra och analyseras (Boréus & Bergström 2012; Phillips & Jorgensen 2002).

Det kan även tilläggas att kodning och specifikt det kodschema som framtagits via metoden har varit väldigt givande under hela processen av uppsatsskrivandet. Det har underlättat en del att kunna gå tillbaka till mina kodscheman för att inte tappa fokus, likväl som studiens syfte har fungerat som en typ av vägledning.

## **6.5 Validitet och reliabilitet**

Analysen i sig skapar ett studieobjekt genom diskurser och dess representation, men samtidigt är diskurser inte fakta utan ett perspektiv på en verklighet. Detta innebär att även forskaren har en viss påverkan för vilken verklighet som presenteras i analysen. Forskarens val av teoretiska ramverk samt fokus påverkar därför validiteten till en viss grad. Samtidigt kan det ge mening till validiteten genom att de aspekter som framställs inte nekar till andra perspektiv. Vidare innefattar validiteten själva trovärdigheten i studien och att studien speglar det som är tänkt att

undersökas (Kvale & Brinkman 2014). För att uppfylla kvalitetskriteriet har jag använt mig av studiens syfte och frågeställningar som vägledning, därmed konstant kontrollerat att exempelvis analysavsnitt är relevant i relation till vägledningen. Jag har även varit uppmärksam på att förhålla mig till en god forskningssed, se mer i avsnitt 5.7, och att alla resurser som ligger till grund för studiens material och analys, också används i enlighet med studiens val av metod och teoretiska ramverk. Andra vägledande moment som jag haft med mig genom forskningsprocessen har varit tydlighet och avgränsning.

Materialiet som analyserats är framställt och godkänt av svenska staten, som även tillämpar det, vilket ökar reliabiliteten. Det blir även relevant att lyfta diskursanalysens mening, att framställa förhållandet mellan makt och ord som ökar trovärdigheten vid analys av lagtexter (Börjesson & Palmblad 2007; Jørgensen & Phillips 2002). Däremot identifieras en brist i reliabiliteten på grund av valet av metod. Diskursanalysen ger utrymme för forskaren att välja vart fokus läggs och det skulle därmed kunna argumenteras för en brist i reliabiliteten som ju handlar om tillförlitlighet. Det finns alltså en risk för ett vinklat resultat genom att forskaren själv väljer fokus och teoretiskt ramverk (Bergström & Boréus 2012). För att försöka undvika detta har jag skapat kodscheman, detta för att visa på att fler diskurser än de som uppmärksammas i studien har identifierats. Det finns alltså fler fokus och perspektiv att tolka materialet ifrån, än det fokus som jag valt.

## **6.6 Källor och källkritik**

Källhantering är generellt viktigt men måste beaktas särskilt vid tillämpning av diskursanalys, detta eftersom metoden, såsom teorin, grundar sig på djupläsning och granskning av existerande och icke-existerande diskurser. Urval av källor som analyseras och används för att besvara en studies frågeställningar samt källkritik blir därför en av de centrala delarna i en undersökning. Detta blir även betydelsefullt för att diskussionen kring ett forskningsområde ska ge ett så tillförlitligt och trovärdigt resultat som möjligt (Bergström & Boréus 2012). Denna studies empiriska material är nationella och internationella lagstiftningar, (svenska utlänningslagen, den tillfälliga lagen och barnkonventionen). Dessa dokument bedömdes vara mest lämpliga att analysera eftersom dokumenten används som beslutsunderlag för barns asylärenden i Sverige. Vidare bedöms dokumenten kunna ge fog för tillförlitlig information då det kan sättas i relation till den sociala kontexten, och i sin tur ge en mer realistisk analys.

En källkritisk granskning av samtliga referenser som omnämns i denna uppsats grundas på fyra kriterier; tid, beroende, äkthet och tendens. Kriteriet tid står för en källas betydelse för tillfället, att källan ska vara ny och uppdaterad i relation till nutiden. Publikationer från internet har hämtats från Migrationsverkets hemsida, som publicerades som tidigast år 2019. Leth och Thurén (2000) förklarar att äktheten motsvarar en källas 'ärlighet', det vill säga hur äkta den är. Vad gäller tidigare forskning har urval främst baserats på ursprungskällor, det vill säga utifrån en forskares egna uttalanden och inte någon annans tolkning av dennes forskning.

Vidare observerades även kriteriet om beroende som talar om en källas giltighet vilket kan prövas mot andra oberoende källor. Svenska utlänningslagen, den tillfälliga lagen och barnkonventionen är förstahandskällor som styrker dess giltighet. Däremot bör det nämnas att barnkonventionen inte använts i sin originalform, det vill säga på ett av originalspråken. Men eftersom översättning av barnkonventionen till en svensk version finns registrerad av regeringen, och är den version som tillämpas i praktiken, ökar giltigheten i relation till svensk kontext. Gällande elektroniska publikationer valdes förstahandsinformationen som framgår på en statlig myndighets hemsida, Migrationsverket, och inte exempelvis tidningsartiklar. Slutligen prövades elektroniska publikationerna mot källkriteriet tendens som innebär att en källa kontrolleras mot värdet av dess saklighet, det vill säga om informationen som framgår är neutral och inte vinklar informationen som framgår (Leth & Thurén 2000). Något som kan vara värt att nämna är att publikationen från Migrationsverkets hemsida som det hänvisas till bland annat i bakgrundsavsnittet 1.1 och problemformuleringen 1.2, enbart är en av många publikationer och uttalanden gällande forskningsområdet. Med anledning av detta skulle tendensen i källan kunna tänkas vara ouppfylld. Eftersom en tydlig problemformulering gällande avsaknad av direktiv för tillämpning av barnkonventionen i relation till utlänningslagen och den tillfälliga lagen ändå framgick, och att centralt fokus ligger på analys av nationella lagar, bedömdes det vara tillräckligt tillförlitligt för att uppfylla det fjärde källkriteriet.

Förutom urval av material, har även litteratur som är relevant till forskningsområdet använts. Jag har sökt och använt mig av material som kunnat nå främst via universitetsbibliotek. Sökorden som jag använt mig av har haft koppling till myndighetsutövning, svenska myndigheter, Migrationsverket och Migrationsdomstolen, inkorporering av konventioner till nationell lag, flyktingars rättigheter, barns rättigheter och implementering respektive inkorporering av barnkonventionen. Jag har sökt efter både inhemska

och utländsk litteratur för ett bredare perspektiv och en förhoppning om en bredare förståelse för forskningsområdet. Det har varit en utmaning att hitta litteratur för forskningsområdet med inriktning på Sverige. Detta har däremot givit mig mer anledning till att utforska studieområdet.

#### 6.6.1 Forskarens roll

Det är viktigt att försöka vara objektiv i sin undersökning, därför har det varit viktigt för mig att vara medveten om mina egna erfarenheter kring studiens tema. Jag har arbetat som asylhandläggare på Migrationsverket och haft praktik på en ungdomsorganisation som arbetar med antirasism och mångfald i enlighet med barnkonventionen. Kunskaperna och tidigare erfarenhet som jag fått med mig av att ha arbetat med det specifika fältet jag utforskar, med nyanlända och ensamkommande, samt tillämpning av barnkonventionen i relation till specifikt utlänningslagen och den tillfälliga lagen, anser jag vara positivt för studien. Det är exempelvis ett krav med viss förkunskap kring det valda sociala fenomenet, och att den typ av material som ska kodas, också innebär goda förutsättningar för att lyckas bra med kodning (Boréus & Bergström 2012). Däremot kan det även vara mindre bra då delar av materialet som granskas omedvetet kan vinklas på grund av mina tidigare erfarenheter och det faktum att jag inte kan vara helt och hållet objektiv (Bergström & Borgéus 2012).

Studiens utgångspunkt är reflektion kring hur diskursen om barn framställs i dokumenten som valts att studeras. Jag har arbetat med tillämpning av dessa dokument i praktiken då jag arbetat som asylhandläggare med asylutredning av barn (både barn i familj och ensamkommande barn). Av den anledningen har jag en förförståelse för den aktuella lagstiftningen och tolkningen av denna. Trots att jag har en förförståelse av materialet som studeras undersöker jag det abduktivt, det vill säga jag låter det växa fram, då jag inom tjänsten inte behövt reflektera över huruvida barns rättigheter tillgodoses till den grad att se på materialet kritiskt. I mitt arbete på Migrationsverket har huvudfokus varit att genomföra rättssäkra asylutredningar varpå jag nu granskar materialet för att diskutera hur väl barnkonventionens syfte och ändamål även är inpräntat i utlänningslagen och utlänningslagen, för att i sin tur kunna bidra till diskussionen om gemensam tillämpning av dokumenten. Jag kan oavsett inte uppnå en full objektivitet i relation till studien. Det som jag kan göra är att visa på en medvetenhet kring min position som forskare. Bergström och Boréus (2012) förklarar att en forskares position som diskursanalytiker kan förena den med diskurserna som undersöks, och att detta

kan bära med sig hinder för positioner utanför diskurserna. Val av perspektiv påverkar i sin tur både mig som forskare och det som studeras.

## 6.7 Forskningsetisk diskussion

En forskningsprocess kräver att man reflekterar över, och förhåller sig till, forskningsetiska överväganden. Det är ett grundläggande ansvar när man bedriver forskning och handlar om att vara medveten kring sitt urval av empirimaterial, forskningsfrågor och val av teoretiska ramverk. Det kan lättast summeras upp i de fyra grundprinciperna ärlighet, tillförlitlighet, respekt och ansvarighet. Ärlighet och tillförlitlighet står för forskningens kvalitet, objektivitet och öppenhet. Detta gäller då alla resurser som används i studien samt forskarens objektivitet, öppenhet och granskning för att på något sätt ge rättvisa åt forskningsfältet. Vidare handlar grundprincipen respekt och ansvarighet om att visa respekt för bland annat samhälle och kulturarv. Det handlar även om att ta ansvar för den studie som en valt att genomföra och hela dess process från början till slut (All European Academies 2018). Det är forskarens ansvar att se till att förhålla sig till en god forskningssed, vilket bland annat framgår i 4§ i lag (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Eftersom empirimaterialet för denna studie fungerar som stadgar i arbetet om uppehållstillstånd, kan det därför genom en analys av vad som faktiskt framgår, också visa en representation av verkligheten. Det kan då ges särskild makt åt forskningsetiska principer när det sätts i relation till denna studies grundstenar. Eftersom studien söker svar genom diskursanalysen som har en stark koppling till socialkonstruktivism, kan språkets betydelse och makt spela särskild roll i det som framgår av resultatet. Det som menas är att studien ger makt till språket vilket i sin tur, sett ur ett diskursanalytiskt perspektiv, ger makt åt studiens resultat. Med detta sagt talar det för ett särskilt ansvar gällande god forskningssed, även om det vid all forskning är ett kriterium.

Vidare har min förhållning till en god forskningssed grundats på att göra medvetna val och försöka vara objektiv till den grad det går, även att försöka se diskurser ur fler perspektiv genom att ifrågasätta varje slutsats. Jag har även varit försiktig med sättet jag fört diskussioner på, vad gäller exempelvis syftet med studien. Det har varit viktigt att vara realistisk, bland annat genom att reflektera över betydelsen av denna studie och att inte 'överdriva' betydelsen av studiens resultat. Jag förklarar exempelvis att syftet är att bidra till diskussionen om gemensam tillämpning av barnkonventionen, utlänningslagen och den

tillfälliga lagen; inte att det ska representera hela diskussionen kring ämnet. Även om detta kan tänkas vara uppenbara punkter, väljer att tänka dem för att visa på tankegången under forskningsprocessen.

## 7. Teoretisk ansats

Detta avsnitt syftar till att lyfta de teoretiska ramverk som studiens empiri kommer analyseras från. Teoretiska ramverket är valt och baseras på studiens syfte, tidigare forskning samt val av metod.

### 7.1 Diskursanalys som teori

Diskursanalys tillämpas både som metod och teori, och kommer därför att användas för att förklara och tolka min empiri. Det är en ständig diskussion kring huruvida språket är skapat utifrån social kontext eller om det är tvärtom. Bergström och Boréus (2012) förklarar att språket i sig är av så stor betydelse att det har en påverkan på den enskilda människan personligen, exempelvis för en människas identitetsskapande. Språkets betydelse väger även mycket av anledningen att språket används för att sätta ord på världen och dess konstruktion. Detta medför i sin tur att det blir nödvändigt att definiera olika begrepp för att kunna diskutera dem i större sammanhang och lägga dem i en social kontext. Det förklaras att det blir lätt att tappa syftet med en diskussion om ingen reflektion kring begrepp förs. Detta blir särskilt applicerbart på denna studie då den baseras på att undersöka hur diskursen om barn framställs i de olika dokumenten. Genom att applicera diskursanalys som teori sätts högt värde på språket i dokumenten och talar om vikten av språket i relation till vad en representation av ´verklighet´ kan tänkas vara (Bergström och Boréus 2012).

Bergström och Boréus (2012) förklarar att begrepp och språket i sig är värdeladdat vilket gör att språket blir politiskt, som i sin tur skapar den sociala och politiska verkligheten. Däremot är det, enligt Phillips och Jörgen (2002), omöjligt att uppnå svar på ´verkligheten´, särskilt om en utgår ifrån att ´sanningen´ är socialt konstruerad. Diskursanalysteori som generellt brukar kopplas till socialkonstruktivism, ger mening till valet av denna studies teoretiska ramverk. Diskursanalysteori talar om språkets betydelse och i sin tur makt, vilket blir särskilt applicerbart och relevant för denna studie då det kan ge betydelse till resultatet.

Diskursanalysteori är generellt användbart som samhälls- och vetenskapsteori då ett fokus på språket faktiskt blir en vinning i samhällsforskningen då dokumenten brukas i praxis och resultatet av en diskursanalys kan bidra till utveckling av metoder. Phillips och Jörgen (2002) hävdar däremot att problemet är något helt annat än de diskurser som vi diskuterar. Därför bör det förtydligas att min studie och det resultat som kommer fram bara är ett av många perspektiv där diskurserna jag diskuterar också är socialt konstruerade. (Bergström & Boréus 2012; Phillips och Jörgen 2002).

## 8. Presentation av material

Jag kommer först att presentera barnkonventionen, inte för att helt återberätta det som står skrivet i varje artikel, utan snarare introducera materialet och lyfta de teman som uppmärksammats och som anses vara relevanta för studieområdet. Vissa artiklar och bestämmelser kommer däremot att citeras rakt av. Jag kommer därefter beskriva utlänningslagen och den tillfälliga lagen på samma sätt. Materialbeskrivningarna grundar sig på kategorier och teman som skapats längs kodningens väg. De är i sin tur valda utifrån relevans för studiens frågeställningar om hur diskursen om barn framställs i de olika dokumenten samt på vilket sätt barns rättigheter tillgodoses.

### 8.1 Barnkonventionen – materialbeskrivning

Barnkonventionen börjar med att föra samman alla stater som väljer att ratificera konventionen och refererar till dem som konventionsstaterna. Inledningsvis följer en beskrivning av gemensamma punkter som konventionsstaterna avtalar att de erkänner och tar i beaktning i samband med ratificering av konventionen. I samband med detta framgår att alla människor är lika mycket värda och delar samma rättigheter för gemensam rättvisa, fred och frihet i världen. Avtalet är en bekräftelse på att konventionsstaterna *”/.../ beaktar att Förenta nationernas folk i stadgan på nytt bekräftat sin tro på grundläggande mänskliga rättigheter och den enskilda människans värdighet och värde och beslutat främja sociala framsteg och bättre levnadsvillkor under större frihet”* (Regeringen, 2018:1)

Konventionen om barnets rättigheter är ett avtal om tron på människors lika värde och lika rätt till mänskliga rättigheter *”utan åtskillnad av något slag, såsom ras, hudfärg, kön, språk,*



*religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, familjehem och adoption /.../” (Regeringen,2018:1–2)*

Barnkonventionen medger att det finns barn runtom i världen som inte har det bra ställt och som lever under ytterst svåra och problematiska förhållanden, och därmed erkänner att barnen i fråga behöver särskilt stöd och beaktande. Att ratificera konventionen innebär även att binda sig till samverkan i arbetet om barns levnadsvillkor universellt, i varje enskilt land men med särskilt fokus på utvecklingsländer (CRC, 23). Ett barn är enligt barnkonventionen per definition en människa som är under 18 år, om inte barnet omfattas av en nationell lagstiftning som säger att hen blir myndig vid en tidigare ålder. Ett barn anses enligt barnkonventionen ha särskilt behov för skydd och omsorg både före och efter födseln, detta på grund av dess fysiska och psykiska omognad (CRC,7).

#### 8.1.2 Barnet enligt barnkonventionen

Utifrån kodning av barnkonventionen framkom teman som på sätt och vis kan summera upp stora delar av konventionen. Ett av de större teman som utmärkte sig var specifikt barnets rättigheter i olika former. Temat skapades i sig utifrån olika kategorier såsom barnets inre värde, barnets rättigheter inom familjen, rättigheter inom Sverige respektive utom jurisdiktionens gränser. Först och främst läggs stor vikt vid barnet som individ vilket omfattar barnets rätt till sin identitet och inre värdighet, som konventionsstaterna, närmare bestämt behöriga myndigheter, förbinder sig till att respektera. Det är alltså ett barns rättighet att skapa sin egen identitet genom att bland annat få höras och genom att ges utrymme till att yttra sig om sina känslor, åsikter och tolkningar (CRC, 8;12;13).

Redan vid första läsningen av dokumentet framgick att 'barnets bästa' nämns många gånger, bland annat i artikel 3 där följande framgår:

*Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bäst (CRS,3:1)*

Med kodning som verktyg kunde det snabbt utläsas att en stor del av barnkonventionen genomsyras av barnets bästa. Detta har i sin tur kunnat delas in i underkategorier såsom barnets bästa ur ett rättighetsperspektiv och behöriga myndigheters perspektiv. Med benämningen 'behöriga myndigheter' menas, de myndigheter som har juridisk auktoritet till att göra

bedömningar och ta beslut gällande barnet, i enlighet med juridiska ställningstaganden. Vidare skapas även föräldrars/vårdnadshavares perspektiv på barnets bästa.

Rättighetsperspektivet gällande barn omfattar barnets rättigheter som människa, dess rätt till välmående, sjukvård, utbildning, att få höras och synas samt goda förutsättningar för identitets- och relationsskapande. Barnet ska precis som varje annan människa få utrymme och redskap i form av förutsättningar till att utvecklas och förberedas för ett självständigt liv, det 'vuxna' livet. Konventionsstaterna åtar sig ansvaret att ge det stöd och skydd som varje enskilt barn behöver. Exempelvis, barnets rätt till sin identitet kräver att lämpligt stöd och åtgärder tillges vid det fall att ett barn skulle bli berövat på sin identitet. I barnkonventionen definieras identitet som bland annat en människas namn, medborgarskap och släktförhållanden (CRC, 8).

För att säkerställa att barnet får tillgång till rätten till identitetsskapande och bästa förutsättningar för välmående och utveckling, finns vissa 'krav' på barnet och omgivningen. Det sätts särskild betoning på utbildning. Barnet har inte bara en rättighet till skolgång utan det sätts även krav på konventionsstaterna att barnet måste få gratis utbildning, åtminstone grundskoleutbildning, även att uppmuntra barnet till vidareutbildning samt göra utbildning tillgängligt för alla barn (CRC, 28). Enligt barnkonventionen ska utbildningen spela en stor roll i barnets utveckling, både på ett personligt plan och på vägen till ett självständigt liv. Utbildningen ska även syfta till att *"utveckla respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt principer i Förenta nationernas stadga,"* (CRC, 29:1b). Viktigt är att barnet genom utbildning, utvecklar respekt för sina föräldrar/vårdnadshavare, kultur och språk, detta både för "ursprungsland" och det land som barnet är bosatt i. Med andra ord ska barnet utveckla respekt för andra länders värden, kulturer och språk, inte enbart sin egen (CRC, 29;d;e).

#### 8.1.5 Ansvar enligt barnkonventionen

Kodningen visade föräldrars/vårdnadshavares perspektiv på barnets bästa som ett tema i sig. Barnkonventionen uttrycker inte explicit hur en förälder ska uppfostra sitt barn utan snarare att den/dem som bär ansvaret för barnets uppfostran och utveckling ska tänka på barnets bästa vid uppfostran. Konventionsstaterna ska i sin tur kunna vara behjälpliga med de medel som behövs för att stötta förälder/vårdnadshavare vid uppfostran av barnet (CRC,18). Vidare kan det med

hjälp av kodningen nystas fram en vägledning för hur barnet skulle kunna uppfostras. Fenomen som förälder eller vårdnadshavare har som ansvar för att motverka tas upp i konventionen. Barnet får exempelvis inte utsättas för någon form av skada såsom utnyttjande av olika slag eller sådant som kan påverka barnets psykiska eller fysiska hälsa. Med hjälp av kodningen fick jag fram att barnets uppfostran ska vägledas utifrån barnets bästa och i enlighet med mänskliga rättigheter. Förutom uppfostran framgår även att barnets rätt till lek och vila är viktigt, detta till värde av barnets ålder. Detta är inte bara viktigt men också en rättighet. Barnet har rätt till att ta del av det konstnärliga och kulturella livet, och uppmuntras till nöje och fritidsverksamheter (CRC,31).

Utgångspunkten är att barnet har rätt till sina föräldrar, om inte behöriga myndigheter bedömer att det vore skadligt för barnet att vara med dem. Under dessa förutsättningar kan åtgärder vidtas, såsom att barnet omhändertas. Ansvar för barnets omvårdnad och välmående ligger kvar hos konventionsstaterna och behöriga myndigheter som skall förse barnet med det stöd och skydd som behövs för att säkerställa barnet bästa (CRC, 20).

Barnets rättigheter utifrån behöriga myndigheters perspektiv styrs av det som kan tänkas vara för barnets bästa med stöd från lämplig lagstiftning. I denna del användes mestadels ord som att konventionsstaterna ska 'säkerställa', 'skydda' barn och dess rättigheter, samt att de 'åtar sig' och 'vidtar lämpliga åtgärder' vid de fall att det bedömts vara behövligt. Kodningen visade att barnkonventionen sätter krav på konventionsstaterna och att kunna säkerställa att barns rättigheter tillgodoses, vilket ska göras genom behöriga myndigheter och en sorts 'kontroll' över miljön som varje barn befinner sig i. I detta inkluderas vem som har vårdnaden om barnet, att dess ansvar också fullföljs. Det handlar även om att barnets rättigheter finns tillgängliga och tillses för barnets bästa. Utifrån denna aspekt kan det summeras upp i barnets medborgerliga och politiska rättigheter, samt ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Barnens rättigheter som konventionsstaterna måste förse, begränsas inom jurisdiktionens gränser, det vill säga det som framgår i barnkonventionen kan se olika ut beroende på vilken stat som tillämpar konventionen. Barnkonventionen talar om enhetliga värderingar och förpliktelser inom myndighetsutövning, det vill säga att arbete där barns rättigheter blir aktuella också ser lika ut inom alla myndigheter. Samtidigt lyfts även konventionsstaternas ansvar gentemot nationens säkerhet och att exempelvis barnets bästa bedöms inom ramen av de värderingar som avtalas gällande mänskliga rättigheter samt till den grad där folkhälsan och den allmänna moralen upprätthålls (CRC).

### 8.1.6 Flyktingstatus – barnkonventionen

En utmärkande men inte alltför ofta nämnd del i barnkonventionen är begrepp som flykting och flyktingstatus. Det blir ändå relevant att ta med i materialbeskrivningen på grund av dess relevans till val av forskningsområde.

*/.../ ett barn som söker flyktingstatus eller anses som flykting i enlighet med tillämplig internationell eller nationell rätt och tillämpliga förfaranden, och oberoende av om det kommer ensamt eller tillsammans med sina föräldrar eller någon annan person, får lämpligt skydd och humanitärt bistånd vid åtnjutandet av de tillämpliga rättigheter som anges i denna konvention och i andra internationella instrument som rör mänskliga rättigheter eller humanitär rätt, som nämnda stater tillträtt. (CRC,22)*

Ovannämnt utdrag ur barnkonventionen (artikel 22) talar om vad definitionen av ett flyktingbarn är enligt barnkonventionen samt uttryckligen säger att särskilt skydd bör beaktas. Vidare framgår att konventionsstaterna bär yttersta ansvaret över att barnet som anses vara flykting, vare sig den söker flyktingstatus eller inte, måste förses med skydd och stöd. Enligt barnkonventionen har konventionsstaterna ett gemensamt ansvar att tillsammans med andra organisationer, både statliga och ideella, arbeta tillsammans för att söka upp barnets föräldrar vid det fall att det behövs. Syftet är att återföreina barnet med dess föräldrar om så är möjligt och till barnets bästa, eventuellt ge skydd till barnet enligt samma rutiner som det utgås ifrån när det kommer till barn som blivit berövade på sin familjemiljö. Barnet i fråga som behöver skydd måste därför först placeras in i en sorts kategori som 'barn som blivit berövade på sin familjemiljö' för att kunna få det skydd som det enskilda barnet behöver, det vill säga, måste förklaras som ensamkommande (CRC)

## **8.2 Utlänningslagen och den tillfälliga lagen – materialbeskrivning**

Utlänningslagen (Utl.) introduceras med en punktlista på det som lagen omfattar, varpå olika begrepp förklaras där exempelvis ett barn enligt den svenska utlänningslagen är en individ som är under 18 år och asyl står för det uppehållstillstånd som beviljats en individ på flykt med statusförklaring, flyktingstatus eller alternativt skyddsbehövande (Utl. 3§). De teman som bildades genom kodning av utlänningslagen och den tillfälliga lagen inriktade sig på svenska

myndigheters tillämpning av bestämmelser, nationella respektive internationella lagstiftningar, samt begränsningar inom svenska migrationsrätten.

De människor som omfattas av utlänningslagen eller som den blir relevant för barn och vuxna. I denna sektion inkluderas allt från asylprocessen till ett beviljat uppehållstillstånd respektive när något avviker och eventuellt resulterar i avvisning eller utvisning. Med detta sagt inkluderar jag återigen enbart de delar som är relevanta för uppsatsens forskningsområde och problemformulering.

I Utlänningslagen och den tillfälliga lagen framställs regler för den svenska asylprocessen och direktiv för myndighetsutövning på uppdrag av den svenska regeringen. Lagarna är liksom andra lagstiftningar ett regelverk som behöriga myndigheter använder sig utav i bedömningar och beslutsfattande för rättssäkra beslut. Dessa finns till för både utlännings- och nationens säkerhet, vilket framkom utifrån kodning av materialet.

#### 8.2.1 Myndighetsutövning i frågan om uppehållstillstånd

Det räcker att läsa in sig på punktlistan av bestämmelser för lagen i fråga för att placera myndighet och myndighetsutövning i fokus. I dessa teman ingår fler kategorier, allt från bedömning av statusförklaring till internationellt respektive nationellt skydd. Vidare framgår att Migrationsverket är den myndighet som tar beslut och lämnar beslut gällande uppehållstillstånd (5. Kap. 20§ Utl.), därefter tar Migrationsdomstolen över omprövningsärenden i de fallen den sökande väljer att överklaga beslutet (5. Kap. 6§ Utl.). I Utlänningslagen framgår att handläggning av ärenden ska ske skyndsamt men rättssäkert, samtidigt ska bedömningar baseras på det som framgår i lagstiftningen. Lagstiftningen lyfter rättigheter och skyldigheter inom Sveriges gränser, samt en del internationella relationer som tillkommer med följd av samarbete med resterande EU-stater och Schengenstaterna (1. Kap. 4§ Utl.). Utlänningslagen omfattar därför även viss internationell rätt och ansvar både gentemot utlänningar och gentemot andra stater som också inom området samarbetar med Sverige. Utlänningslagen använder begreppet 'utlänning' vilket gjort att benämningen även brukas i denna studie. Synonymer till begreppet utlänning ur denna studies kontext är följande, asylsökande, sökande och även flykting. Vid det fall att benämningen flykting används, kommer vidare förklaring för vad som menas, att tas med. Detta blir lättare att förstå genom nästkommande avsnitt.

### 8.2.2 Statusförklaring enligt utlänningslagen och den tillfälliga lagen

Utifrån kodningen skapades statusförklaring som ett eget tema, detta då det finns flera statusförklaringar och olika bedömningar för varje enskilt fall. En statusförklaring är någonting som en asylsökande ansöker om i samband med sin asylansökan. De statusförklaringar som finns är flyktingstatus, alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande (4 kap. 2§; 2a§ utl.). Av 3§ i lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att en utlänning som bedöms vara övrig skyddsbehövande inte ska beviljas ett uppehållstillstånd, därav exkluderas denna grupp individer som skulle statusförklaras på grunderna 'övrig skyddsbehövande'. För att bli statusförklarad för en av de statusar som finns, behöver en betraktas ingå i någon av de 'kategorierna'. Exempelvis, för att bli flyktingförklarad, behöver personen i fråga 'uppfylla' det som framgår att en flykting är. Vilken statusförklaring som en utlänning då får, förklarar utifrån ett juridiskt perspektiv till vilken grad av skydd som personen i fråga är i behov av. Detta kommer bli tydligare nedan. Det är alltså så att en person som blivit beviljad uppehållstillstånd även ska ansöka om statusförklaring. Huruvida en person ska få statusförklaring bedöms i sin tur baserat på de åberopade skyddsskälerna. En statusförklaring behöver inte nödvändigtvis vara permanent då den kan återkallas vid de fall att nya uppgifter tillkommer som kan ändra bedömningen om statusförklaringen. Konsekvensen kan då bli att en person inte längre anses vara flykting (4. Kap. 5b§ Utl.). För att bedömas som flykting behöver en person anses uppfylla kraven nedan;

*./.../en utlänning som - befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och - inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd. (4. Kap. 1§ Utl.)*

Detta betyder att en utlänning kan fly sitt hemland på grund av välgrundad fruktan för förföljelse av olika slag utan att förklaras som en flykting. Om en sökande inte anses vara flykting enligt 4. Kap. 1§ Utlänningslagen prövas hen därefter mot alternativt skyddsbehövande. För att anses vara alternativt skyddsbehövande behöver Migrationsverket bedöma att den asylsökande är följande,

*en utlänning som i andra fall än som avses i 1§ befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att 1. det finns grundad anledning att anta att utlänningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller som civilperson löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt, och 2. utlänningen inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd. /.../. (4. Kap. 2§ Utl.)*

Eftersom olika statusförklaringar har olika innebörd kan de innebära olika möjligheter alternativt begränsningar. Möjligheter och begränsningar blir därmed stora teman i hela uppsatsen. Fram till den 20 juli 2016 fanns möjligheten till permanent uppehållstillstånd. Efter detta datum kan en utlänning som beviljas uppehållstillstånd (oberoende av statusförklaring) enbart bli beviljad ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt *lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige* Med flyktingförklaring kan den asylsökande få uppehållstillstånd med treårig giltighetstid, medan en person som blivit förklarad som alternativt skyddsbehövande kan bli beviljad uppehållstillstånd på tretton månader (1 kap. 5§ Utlänningslagen). Sedan juli 2016, i samband med införandet av den tillfälliga lagen, berövades utlänningar som förklaras som övrig skyddsbehövande, på möjligheten/rätten till uppehållstillstånd (3§ lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige).

Inkorporering av den tillfälliga lagen bar med sig en del begränsningar och förtydliganden för vad som gäller barn i familj respektive ensamkommande barn. Det finns alltså två kategorier av barn i detta avsnitt, barn i familj eller ensamkommande barn. Barn har, oberoende av om de kommit till Sverige med familjemedlemmar eller är ensamkommande, i den tillfälliga lagen möjlighet för förlängning av uppehållstillstånd. Krav som behöver uppfyllas när utlänningen har fyllt 17, men inte 25, år är att studera ”*ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, eller (...)* (16a§ lag 2016:752).

Ett ensamkommande barn som beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11§ utlänningslagen som saknar ett ordnat mottagande i sitt hemland få fyra uppehållstillstånd på fyra år. För att kunna beviljas detta behöver det ensamkommande barnet ha registrerats hos

Migrationsverket senast 24 november 2015, fyllt 17 år samt studera på en gymnasieskola eller i en gymnasiesärskola (16b§ lag 2016:752).

### 8.2.3 Barnets rättigheter enligt utlänningslagen och den tillfälliga lagen

I Utlänningslagen identifieras barns rättigheter som ett huvudtema, detta även om själva begreppet barn inte är överrepresenterat i den nämnda lagstiftningen. Ordet utlänning nämns i utlänningslagen exempelvis 802 gånger medan begreppet barn repeteras 100 gånger. Med relevans till studiens problemområde och frågeställningar, blev det ändå relevant att studera hur diskursen om barn framställs i dokumenten. Temat barn skapades utifrån följande kategorier: en människas ålder, barnets bästa och krav på barnet. I Utlänningslagen står tydligt vad ett barn anses vara, det vill säga en person som är under 18 år gammal men vid det fall att Migrationsverket skulle finna skäl till att misstro åldern på exempelvis en asylsökande som uppgett att hen är ensamkommande barn, måste möjligheten till att genomgå en medicinsk åldersbedömning ges (12. Kap. 17§ Utl.). För ett utförande av en medicinsk åldersbedömning krävs dock ett skriftligt samtycke från den sökande. I 12. Kap. 17§ Utlänningslagen framgår även att vid det fall Migrationsverket bedömer det vara 'uppenbart' att sökande är 18 år eller äldre, behöver en medicinsk åldersbedömning inte erbjudas eller utföras. Bestämmelsen uttrycks som tidigare nämnt gälla asylsökande som uppger sig vara ensamkommande barn och därav inkluderas inte uttryckligen alla barn som ansöker om svenskt uppehållstillstånd. Vidare framgår i 1. Kap. 11§ utl. att vid bedömningar gällande uppehållstillstånd som berör barn, ska barnet få höras och uttrycka sig i frågan. Barnets utsaga ska i sin tur bedömas till värde av barnets ålder och mognad. Detta gäller vid det fall att det inte bedöms vara olämpligt i det enskilda fallet för barnet att höras.

## 8.3 Sammanställning av teman och kategorier

Med kodning som metod, sökte jag efter gemensamma diskurser och skapade därefter teman och kategorier. Detta avsnitt finns för att sammanställa de teman och kategorier som kommer användas i analysen som ett förtydligande för att lättare förstå vad som kommer diskuteras när studiens frågeställningar besvaras. Nästkommande avsnitt kommer gå igenom följande teman; mänskliga rättigheter, barnets röst och barnets bästa, konventionsstaternas ansvar, statusförklaring, barnets rättigheter respektive skyldigheter, men även språkets betydelse för att koppla tillbaka till val av metod och teoretiskt ramverk.



# 9. Analys

## 9.1 Språkets betydelse

Hur språket betraktas och spekuleras kring, kan se olika ut. Det kan skilja sig åt beroende på olika perspektiv som kan vinklas beroende på fokus och teoretiska ramverk. Det som framgår nedan handlar dock inte om att tala om ifall barns rättigheter tillgodoses nationellt utan snarare granska och analysera materialet från olika perspektiv för att föra en diskussion kring huruvida barns rättigheter tillgodoses eller inte. Studiens frågeställningar ska i sin tur försöka besvaras genom att reflektera över hur diskursen om barn framställs i de olika dokumenten. Det handlar alltså inte om ett försök att tala om 'sanningen' utan snarare att framföra en representation av verkligheten.

Bergström och Boréus (2012) beskriver vikten av språket som, på ett sätt, avgörande för hur verkligheten formas och hur människors verklighetsuppfattning kan se ut. Vidare kan då språket även påverka människors handlingar. Detta kan särskilt stämma in i denna studies fall då tillämpning av barnkonventionen, den tillfälliga lagen och utlänningslagen tillämpas i praktiken och används som underlag vid bedömning av rätten till uppehållstillstånd i Sverige. Vad som framgår i de olika dokumenten ligger bland annat till grund för besluten som avgör enskilda människors rätt om uppehållstillstånd. Lagstiftningarna tolkas och därefter tillämpas i praktiken.

Trots att denna studie grundar sig på en diskursanalys av de olika dokumenten, och varför samt vem som skapat dokumenten inte blir lika relevant inom diskursanalysen, vill det ändå uppmärksammas att dokumentens syfte och ändamål är viktiga att ta i beaktning. Att dokumenten tillämpas vid arbete och beslutsfattande av människors rätt till svenskt uppehållstillstånd gör det möjligt att med stöd av Bergström och Boréus (2018:26) argumentera för att språket i dessa dokument har en stor betydelse för hur samhället och vår värld formas. Tjänstemän som brukar dessa dokument i praktiken baserar sina beslutsunderlag på dessa lagstiftningar som i sin tur påverkar andra människors liv. Oavsett vilka typer av flyktingar det talas om, vuxna som barn, berörs människoliv av besluten som tas. I detta sammanhang kan det reflekteras över huruvida det är språket som bidrar till hur samhället skapas eller om det är samhället som formar och skapar hur diskurser framställs i dokumenten. Möjligtvis ligger det någonting i båda alternativen och det ena utesluter inte det andra. Språkets betydelse och hur olika diskurser framställs i de särskilda dokumenten blir därför avgörande för hur materialet kommer tolkas eftersom det utifrån tolkningen även tillämpas i praktiken.

## 9.2 Dokumentens betydelse

Begreppet mänskliga rättigheter nämns inte uttryckligen särskilt ofta i barnkonventionen, och inte överhuvudtaget i utlänningslagen och den tillfälliga lagen. Hur många gånger begreppet repeterats var dock inte syftet till att det blev ett identifierat tema. Det är ingen hemlighet att dokumenten är skapade för människor och innefattar mänskliga rättigheter men någonting som kan vara intressant att reflektera över, som inte kommer fördjupas vidare, är diskursen om mänskliga rättigheter respektive diskursen om barns rättigheter. Barnkonventionen erkänner bland annat i artikel 22 att barnkonventionen tillhör mänskliga rättighetsdokument, samtidigt har diskursen om barn ändå krävt en egen konvention. Vidare nämner inte Utlänningslagen och den tillfälliga lagen explicit termen mänskliga rättigheter utan införlivar termen i svenska migrationsrätten. Vad som vill uppmärksammas i detta avsnitt är att mänskliga rättigheter och innebörden av termen blir särskilt viktig, både för hur det framställs och för vem som blir rättighetsbärare respektive skyldighetsbärare. Sådär långt kan det alternativt konstateras att rättigheter på ett filosofiskt plan kommer av naturlig lag, detta med stöd från Freeman (2019). Dock behöver lagar och regler finnas nedskrivna för att komma att gälla i verkligheten. De nedskrivna lagarna och reglerna måste bli erkända av staten i fråga vilket det först görs när det uppmärksammas, därefter kan dem gälla (Freeman 2019).

Sättet som mänskliga rättigheter framställs i barnkonventionen, utlänningslagen och den tillfälliga lagen kan spela stor roll för huruvida en bestämmelse kan tänkas gynna 'utlänningslagen' eller 'staten'. Det var först vid djupare inblick på materialet som det kunde utläsas att vissa delar av lagreglerna inte alltid var tydliga. Om det ska argumenteras för att mänskliga rättigheter kommer av naturlig lag såsom Freeman (2018) först hävdar, skulle det innebära att alla regler, rättigheter och skyldigheter, skulle vara desamma för asylsökande såsom för landets medborgare. Bara det faktum att människor behöver ansöka om att få skydd och boende i ett land visar på att människor skiljs åt och måste utredas för en möjlighet att få stanna i landet. Att det därefter införts restriktioner för Sveriges migrationsrätt talar för att reglerna blivit 'strängare' och att kraven för att få uppehållstillstånd höjts. Fler begränsningar kan i sin tur innebära mer åtskiljhet mellan människor. Detta kan kopplas till Arendts (2004) diskussion gällande migranternas rättigheter respektive skyldigheter gentemot landet som de migrerat till. Hur stor andel rättigheter respektive skyldigheter talas det egentligen om när det kommer till utlänningslagen? Om det är en mänsklig rättighet att ansöka om asyl och kunna få möjligheten till trygghet och säkerhet om det behövs, går det då över till någonting annat när staten gör en

bedömning och beslutar att vissa individer inte behöver skyddet från nationen? Vi återkommer till detta.

### 9.3 Diskursen om barn

I de tre dokumenten framställs diskursen om barn på olika sätt men med vissa likheter. Till en början kan vissa anledningar till skillnaderna vara uppenbara vad gäller exempelvis hur ofta diskursen om barn diskuteras. Vad jag menar; att dokumenten framställer diskursen om barn i olika omfattning kan bero på exempelvis dokumentens huvudfokus, att barnkonventionen sätter barnet i fokus medan utlänningslagen och den tillfälliga lagen fokuserar på svensk migrationsrätt som omfattar alla utläningar däribland flyktingbarn. En annan orsak till att diskursen om barn uppmärksammas i olika omfattning kan bero på att dokumenten är menade att komplettera varandra. I praktiken tillämpas dokumenten gemensamt, därav får det en mening vid själva arbetet om barns ansökningar om asyl. Med anledning av detta analyseras dokumenten enskilt samtidigt som de förenas. Något som framgår i ett dokument kan exempelvis säga emot en annan del, vilket i sig blir särskilt viktigt vid tillämpning av dokumenten. Hur framställs då diskursen om barn och vad tas med respektive utesluts?

Barnkonventionen talar för sig själv och sätter som sagt barnet i fokus. Enligt konventionen betraktas barnet som en grupp människor som anses kunna ta lättare och hårdare skada av samhället vilka därmed kräver särskilt stöd och hänsyn på grund av sin ålder och mognad. Diskursen om barn kopplas till utsatta minoritetsgrupper och andra grupper människor som universellt anses behöva särskilt skydd, bland annat kvinnor och minoritetsgrupper. Att diskussionen kring barn kan referera till andra utsatta grupper i samhället kan på ett sätt styrka att människor skiljs åt och att särskilt skyddsbehov finns. Barnets rättigheter handlar därför, enligt barnkonventionen, främst om att skydda barnet, inte bara från olika former av skada som barn kan råka ut för, utan från allt som kan tänkas fränta barnet dess mänskliga rättigheter. Detta grundar sig i sin tur på att förse barnet med bästa möjliga förutsättningar för bland annat trygghet, säkerhet och utveckling (CRC, 26;27;3).

Däremot, läser en in sig närmare på exempelvis artikel 12 barnkonventionen, framgår det att barnet har rätt till att bilda sina egna uppfattningar och åsikter, men att *”åsikterna ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad”* (CRC,12). Det framgår inte på vilket sätt som en mäter betydelsen av ett barns åsikt och vad som anses vara en tillräckligt ’mogen’ åsikt för att bli tagen på allvar. Samma fall identifieras i 1 kap. 11§ utlänningslagen med differens i hur det kommer till uttryck. I Utlänningslagen framgår att

barnet ska få höras med undantag vid det fall att det inte bedöms vara 'olämpligt'. Det framgår inte vad som menas med lämpligt respektive olämpligt. Det refereras däremot tillbaka till ståndpunkten, liksom i barnkonventionen, gällande barnets ålder och mognad. Utlänningslagen har inte heller med någon definitionsförklaring för barnets röst i relation till dess mognad och ålder. Detta blir en aning otydligt vilket ger utrymme för egentolkning. Detta kan tänkas bli problematiskt i praktiken då tjänstemännen som tillämpar dokumenten i arbetet också grundar sina bedömningar och beslut på vad som framgår i dokumenten. Det innebär då att bedömningarna även grundar sig på vad den enskilda personen i fråga bedömer vara 'lämpligt' respektive 'olämpligt', vad talar då om vad som är rätt och fel enligt lag?

Vidare ska myndigheter arbeta enhetligt, det vill säga arbeta i enlighet med gemensamma lagstiftningar och direktiv. Att det finns utrymme för egentolkning av något slag skulle kunna tänkas resultera i att utfallet av en bedömning kan vinklas beroende på handläggaren. Precis som denna uppsats och mitt resultat kan vinklas baserat på mitt fokus och teoretiska ramverk, kan även bedömning och beslut få olika utfall. Detta höjer i sin tur maktpositioneringen för beslutfattare på Migrationsverket. Om vi då sätter barnet i fokus som redan anses vara en särskilt utsatt grupp, vad säger det om barnets rätt och möjligheter till att höras? Det skulle exempelvis kunna tolkas som att möjligheten till barnets röst och tillgodoseende av dess rättigheter begränsas i och med maktpositionen som Migrationsverket har. Samtidigt skulle det ur ett annat perspektiv kunna argumenteras för att rättigheterna tillgodoses då alla beslut som tas rörande barnet måste vara i enlighet med barnets bästa. Detta är någonting som framgår i både barnkonventionen och utlänningslagen men vad som är barnets bästa kan diskuteras vidare.

### 9.3.1 Ensamkommande barn

Den tillfälliga lagen som inte är särskilt lång textmässigt men som säger väldigt mycket, bidrar en hel del till diskussionen om barn. I den tillfälliga lagen läggs en del fokus på ensamkommande barn som saknar ordnat mottagande i hemlandet och hur dessa individer med hjälp av studier kan förlänga sitt uppehållstillstånd, fortsättningsvis tidsbegränsat. Eftersom fokus ligger på ensamkommande barn utesluts därmed barn i familj. Om det nu granskas och analyseras parallellt med barnkonventionens stadgar vad gäller barns lika behandling, kan två olika perspektiv identifieras. Det kan å ena sidan innebära att barn åtskiljs då en grupp barn 'exkluderas', i detta fall barn i familj. Å andra sidan kan det betyda att barn som betraktas vara i större behov av stöd och skydd, faktiskt ges det stöd som hen behöver. Det kan med andra ord

bero på val av perspektiv. Någoting som är en möjlighet för ett barn kan vara en begränsning för ett annat.

Det kan konstateras att det enligt dessa kriterier (som framgår i de olika dokumenten) bedöms vara till barnets bästa att vara med sina föräldrar. När då särskilt fokus läggs på ensamkommande barn, kan det tolkas som att barn med särskilt skyddsbehov ges fler möjligheter till omsorg och skydd. Att ett ensamkommande barn behöver särskilt skydd kan vara någoting konkret då barnet i fråga behöver någon som tar hand om den. Det kan samtidigt tolkas som att barnet än en gång objektifieras och representeras som 'föremål' i behov av vuxnas skydd, såsom Röbbäcks (2012) forskning gällande barnets delaktighet visade på. Röbbäcks forskning resulterade bland annat i att det talades för barnet snarare än att det fokuserades på barnet i fråga. Även om Röbbäcks forskning skiljer sig från min studie, kan det ändå dras paralleller till framställning av diskursen om barn. Utlänningslagen talar på sätt och vis emot Röbbäcks argument om att barnet framställs som objekt snarare än aktör eftersom barnet, trots att det poängteras att vara utan föräldrar innebär större behov av skydd, ändå ges en möjlighet till deltagande genom att studera. På detta sätt framställs alltså barnet snarare som en aktör än ett objekt. Den tillfälliga lagen begränsar genom exempelvis tidsbegränsade uppehållstillstånd, samtidigt ges barn en möjlighet till deltagande att påverka utfallet av sitt beslut.

Vidare poängterar Röbbäck vikten av ett genusperspektiv i föräldrars rätt till omvårdnad, och att det görs skillnad på pappor och mammor. Detta är ingenting som tas upp i empirimaterialet men väcker ändå reflektioner kring en avsaknad av genusperspektiv. Barnkonventionen syftar till att inkludera alla barn men frågan är ifall det räcker att tala i dessa termer och samtidigt lyckas inkludera alla barn. Som det tidigare konstaterats behöver rättigheter uppmärksammas och vara nedskrivna för att gälla, kan det då vara så att särskilda grupper inom diskursen om barn, exempelvis flickor och pojkar, behöver lyftas för att komma närmare jämställdhet och jämlikhet? Det görs tydliga skillnader på vuxna människor och barn i de olika dokumenten, likaså vem som är rättighetsbärare respektive skyldighetsbärare, men ingen vidare reflektion sedd ur ett genusperspektiv.

### 9.3.2 Åldersbedömning

Vad som har kommit att vara särskilt viktigt i diskussionen om barn är att först och främst betraktas som ett barn. Ett barn är alltså enligt barnkonventionen alla personer som är under 18 år om inte en konventionsstats lagstiftning säger annat. Enligt utlänningslagen stämmer detta överens, därmed utgår vi ifrån att ett barn är alla personer under 18 år. Diskussionen om barn

och själva begreppet 'barn' har diskuterats flitigt enligt tidigare forskning. Om vi tolkar begreppet barn utifrån Freemans (1997) och Farsons (1994) perspektiv som bland annat nämnt att begreppet barn egentligen är social konstruerat och därmed kan försvinna precis som det kom till, hade gruppen 'barn' kunnat ingå i allmänna kategorin om mänskliga rättigheter eller hade det bara talats om ämnet i andra termer, fast då på grund av dess mognad? Samma fråga uppkommer om vi tolkar begreppet barn utifrån Butlers (2012) teori om att vi alla egentligen är barn och att barnet i oss är föräldern till den vuxna, skulle det kunna tyda på att vi lär oss av barnet och agerar utefter det. Vid utredning gällande asyl har det varit särskilt viktigt att bedöma om en person är över eller under 18 år, men vad gör det egentligen för skillnad om en individ är 17 eller 19 år? Hur mycket påverkar det egentligen bedömningen om skyddsskäl och rätten till skydd?

I 13 kap. 17§ utlänningslagen framgår att Migrationsverket ska genomföra en åldersbedömning för de människor som ansöker om uppehållstillstånd enligt 4 kap. 2 eller 2§ och uppger sig vara ensamkommande barn, detta vid det fall att Migrationsverket finner skäl till att ifrågasätta att den sökande är minderårig, det vill säga under 18 år. Detta är ett ganska omfattande ämne i sig och jag kommer därför inte fördjupa mig i området alltför mycket. Vad som dock vill uppmärksammas är framställningen av diskursen om barn i den särskilda frågan. Om begreppet barn tolkas utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv skulle det då innebära att bedömningen om skyddsskäl kan ändras baserat på huruvida en person är ett barn eller inte. Detta kan förstås i och med att ett barn anses vara i behov av särskilt stöd vilket i sin tur innebär särskild beaktning av skyddsskäl. Samtidigt kan det tolkas som att Migrationsverket som behörig myndighet får en högre 'maktposition' i frågan om bedömningen av barnets uttalanden i och med att det ska värderas utifrån barnets ålder och mognad. På så vis kan ett barn ges möjligheten till särskilt skydd samtidigt som värdet av barnets röst kan komma att värderas baserat på dess mognad.

Eftersom barn är personer under 18 år, inkluderas då även små barn vilket fångar diskussion om en människas förståelse för omvärlden och vad som sker. Däremot blir det särskilt intressant att ta 'äldre barn' i beaktning. Vid bedömningen om skyddsskäl för en 17åring respektive en 18årings skyddsskäl kan alltså se olika ut beroende på om personen är ett ensamkommande barn på 17 år, eller en person som precis fyllt 18 år och numera betraktas som en ensamkommande vuxen 18årig person. Nivån av problematik i åldersfrågan kan därmed skilja sig åt beroende på hur ungt eller 'gammalt' ett barn är. Detta är dock egen reflektion och analys.

En konkret problematik kan uppstå då Migrationsverket erhåller makten över huruvida en person erbjuds att genomföra en åldersbedömning (13 kap. 17§ utlänningslagen). Det framgår att bestämmelsen gäller personer som uppger sig vara ensamkommande barn, inte alla barn, vilket sätter en sorts press på personer som uppger att de saknar ett ordnat mottagande i hemlandet. Ett barn kan alltså ges möjlighet att göra en åldersbedömning men kan samtidigt fräntas möjligheten till det ifall Migrationsverket bedömer det vara 'uppenbart' att ett sådant test inte behövs. Återigen tas då makten ifrån barnet. Om det ska utgå ifrån barnkonventionen och att alla barn ska behandlas lika (CRC,2), skulle det betyda att alla personer som uppgett sig vara ensamkommande barn, också borde ges möjligheten till att genomgå en åldersbedömning. Med detta som grund vill det argumenteras för att barns respektive flyktingbarns rättigheter inte tillgodoses till fullo i och med att alla inte behandlas lika. Vidare finns ingen definitionsförklaring gällande vad som anses vara en 'uppenbar' anledning att bedöma åldern på en person. Det framgår inte vad som menas med 'uppenbart' och inte heller vad kriterierna är för att ifrågasätta en sökandes ålder. Detta blir då en tolkningsfråga och därmed mindre rättssäkert.

### 9.3.3 Skydd kontra kontroll

Barnet har enligt artikel 12 och 13 barnkonventionen rätt till fria åsikter, att föra dem vidare genom yttrandefriheten och allmänt att få höras. Däremot är ett barn, enligt barnkonventionen, inte tillräckligt utvecklat och moget för att vara helt självständiga då dem är i behov av vårdnadshavare och allmänt stöd. Ett barns åsikter kan ha olika betydelse och värde beroende på barnets ålder och mognad (CRC,12:1). Utöver detta måste barnet förses med en eller flera personer som tar hand om en. Detta kan vara vårdnadshavare, förälder/föräldrar eller annan person som har juridiskt ansvar över barnet. Men huvudansvaret ligger på konventionsstaterna att se till att barnet har en lämplig vårdnadshavare vilket då bedöms av behöriga myndigheter. Vid det fall att behöriga myndigheter bedömer att ett barns föräldrar inte anses vara lämpliga vårdnadshavare, ligger då alltså ansvaret på just behöriga myndigheter att vidta lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder för att hitta en annan lösning för boende och omsorg för barnet i fråga. Samtidigt framgår att konventionsstaterna ska säkerställa att barnet inte skiljs ifrån sina föräldrar mot sin vilja, även i detta fall, med undantag då behöriga myndigheter i enlighet med lämplig lagstiftning bedömer att det vore det bästa för barnet (CRC,9:1).

Om ovanstående bestämmelser sätts i relation till vad som framgår i 10§ i lag (2016:752), tillfälliga lagen, kan det konstateras att några delar krockar med barnkonventionen.

Den tillfälliga lagen medförde alltså tillfälliga begränsningar där bland annat familjeåterförening begränsades. Enligt artikel 22 barnkonventionen bär konventionsstaterna ansvaret för att arbeta med att återförena barnet med sina föräldrar. När då familjeåterförening begränsas och både ålder samt ordnat mottagande i hemlandet för ensamkommande barn har blivit viktigt i asylärenden, kan det tolkas vara problematiskt att införa en begränsning av detta slag.

#### 9.3.4 Barnets bästa

Artikel 3 barnkonventionen är av generell karaktär och syftar till att poängtera att barnets bästa alltid ska tas i beaktning oavsett vem eller vad den andra parten är.

*Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har juridiskt ansvar för barnet, och ska för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder. (CRC,3)*

Ovanstående utdrag ur barnkonventionen har tagits med för att först och främst poängtera att ansvaret ligger hos konventionsstaterna att försäkra barnet med det skydd och omvårdnad som ett barn behöver, men samtidigt att någon närmare barnet har ett juridiskt ansvar över hen. Detta har tolkats som att huvudansvaret ligger hos konventionsstaterna då de erhåller makten att vidta åtgärder som behöriga myndigheter anser vara lämpliga för barnets bästa. Parallellt med detta framgår i artikel 14 barnkonventionen, att konventionsstaterna ska respektera och ge utrymme för barnet att ta ledning i sin egen utveckling. Konventionsstaterna ska inte heller förhindra föräldrar eller vårdnadshavare att få ta del av de rättigheter och skyldigheter som de är berättigade till i frågan om barnet. Allmänna skyldigheterna som framgår i barnkonventionen baseras på att ge rättighetsbäraren, i detta fall barnet, förutsättningar i form av bland annat uppfostran, rätt till hälso- och sjukvård, utbildning och respekt för barnets identitet och inre värdighet.

Utifrån kodning och bearbetning av barnkonventionen kom jag fram till att dokumentet mestadels talar om vad barnets rättigheter är och hur de ska upprätthållas. Även om vårdnadshavare nämns och att det uttryckligen framgår att dem bär ansvaret över barnet, läggs trots detta det huvudsakliga ansvaret hos konventionsstaterna som ska kunna säkerställa att barnet har lämpliga vårdnadshavare. Med lämplighet menas i detta fall någon som kan uppfostra barnet och ta ansvar över denne i enlighet med barnets bästa (CRC,18).



Barnkonventionen i sin helhet lyfter rättigheter som berör barn och vad andra parter såsom konventionsstaterna och vårdnadshavare har för ansvar gällande barnet, men en djupare förklaring vad som menas med barnets bästa saknas. Detta kan kopplas till Oakleys (1993) diskussionen gällande huruvida barnets bästa egentligen handlar om vad som en tror är barnets bästa och inte tolkat utifrån ett barns perspektiv. Detta kan förstås även i denna analys då mycket visat på att barnet ges en möjlighet till att tala och höras samtidigt som det görs en bedömning för huruvida 'tillräckligt' det är.

Det framgår, som tidigare nämnt, att behöriga myndigheter har auktoritet att ta beslut om vad som barnets bästa är, inte minst att ett barns boendemiljö bedöms vara bra i enlighet med barnets bästa eller inte. I detta fall har Migrationsverket makten att bedöma vad som är barnets bästa. Det kan tänkas vara förståeligt att mer makt ligger hos staten är utlänningen då det är utlänningar som vänder sig till myndigheter för skydd. Låt oss sätta tillbaka flyktingbarn i fokus. Om flyktingbarns uttalanden jämförs med vuxna flyktingars uttalanden, ser vi att vuxna individers yttranden bedöms utifrån trovärdighet och tillförlitlighet, och barns yttranden sätts i relation till dess ålder och mognad. På ett sätt blir vuxna flyktingars röst mer hörda än flyktingbarns röster då barnet har fler 'hinder' i vägen till uppehållstillståndet. Samtidigt kräver ärenden gällande barn att det tas i särskild beaktning att de tillhör en utsatt grupp, där det återigen krockar med att myndigheter kan besluta huruvida det är tillräckligt i relation till barnets ålder och mognad. Även om Migrationsverket i detta fall tar beslut som berör alla flyktingar, kan det tänkas vara skillnad på att bedöma ett skyddsskäl respektive skyddsskäl i relation till en människas ålder och mognad. Det skulle därför kunna argumenteras vara svårare för ett barn att framföra sina uttalanden, samtidigt som barnet skyddas då 'barnets bästa' måste tas i beaktning.

Ser vi tillbaka på tidigare forskning gällande exempelvis Röbbäcks (2012) diskussion gällande barnets inkludering till deltagande kan det dras paralleller till att vuxna individer många gånger sätts i fokus vid diskussionen om barn. Röbbäcks (2012) forskning kring barn påvisade att barnet många gånger objektifieras och talas om i form av objekt snarare än subjekt. Även i denna diskursanalys av dokument som används vid arbetet om barns asylutredningar visar det på att barnet bland annat får möjlighet till att höras och möjligheten till att förlänga sitt uppehållstillstånd genom att studera. Barnet ges alltså en möjlighet av någon annan. På så vis passar Röbbäcks (2012) argument in; diskursen om barn framställs som att barnet är i behov av skydd och omvårdnad med särskilt beaktande till dess ålder och mognad, samtidigt beslutar samma parter, i detta fall Migrationsverket, graden av barnens uttalanden.

## 9.4 Statusförklaring

Något som lyste fram väldigt tydligt genom granskning av material var skillnaden mellan att vara en flykting och att bli flyktingförklarad. Det finns med andra ord två olika betydelser för vad en flykting innebär per definition och en annan att bli förklarad som flykting. I 1 kap. 3§ utlänningslagen framgår att asyl motsvarar det uppehållstillstånd som en utlänning beviljats då hen förklarats som flykting eller alternativt skyddsbehövande. Med detta sagt behöver en människa först och främst betraktas som något av ovannämnda statusförklaringar för att kunna få uppehållstillstånd i Sverige. I utlänningslagen framställs ansökan om uppehållstillstånd som en möjlighet för de som faller in i kategorin flykting eller alternativt skyddsbehövande (1 kap. 3§ utlänningslagen), per automatik exkluderas resterande asylsökande. Vidare kan det tilläggas att den tillfälliga lagen fört med sig bestämmelser om att en asylsökande som beviljas uppehållstillstånd, oberoende av statusförklaring, numera beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd (4. Kap. 5§ lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd). En begränsning identifieras då vara ett temporärt uppehållstillstånd, det vill säga ett temporärt skydd.

I 4 kap. 3§ utlänningslagen framgår att en människa som ansöker om uppehållstillstånd och förklaras som flykting enligt 4 kap. 1§ utlänningslagen, bland annat kan bedömas vara flykting på grund av att hen ”*känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning /.../*” (4 kap. 1§ utlänningslagen).

I dessa paragrafer utläses att en person kan vara flykting om hen känner välgrundad fruktan för förföljelse. Ett fokus läggs då på den asylsökandes känsla om rädsla och vad hen åberopar för skyddsskäl. Det enda konkreta som egentligen framgår vara ett hinder för att kunna beviljas asyl är, om den asylsökande begår ett grovt brott eller någonting annat som kan skada rikets säkerhet (5 kap. 1§ utlänningslagen). Om vi bortser från supplementära dokument som kan användas vid utredning gällande asyl såsom landinformation, saknas en motivering till vad som definieras som tillräckligt befogad anledning till att kunna få uppehållstillstånd. Eftersom det bland annat är tjänstemän på Migrationsverket som tillämpar lagarna i arbetet om uppehållstillstånd, kan det antas att, trots att bevisbördan ligger på den asylsökande, ligger även viss makt hos tjänstemän på Migrationsverket. Det blir vid denna punkt framförallt intressant att reflektera över definitionen flykting och att bli förklarad som flykting. Det blir en tydlig skillnad mellan olika världsdelar vad gäller synen på en flykting och som Vestin (2007) skriver om; en flykting i Sverige har en helt annan innebörd i ett land på en

annan kontinent. Detta blir relevant att lyfta då det visar på fler faktorer som spelar in i barns respektive flyktingbarns rättigheter i Sverige. Genom att dra en koppling till synen på flyktingar i andra länder än de nordiska, visas det på att bland annat makt har en stor inverkan på migrationsrätten generellt.

#### 9.4.1 Från barn till flyktingbarn

Utifrån kodningen framkom som tidigare nämnt även 'krav på barnet' som kategori. Söker en upp ordet 'krav' i utlänningslagen och den tillfälliga lagen för att undersöka hur många gånger begreppet repeteras, kommer en snabbt märka att det sällan förekommer. Däremot har det med kodning som metod gjorts möjligt att matcha begreppets betydelse med andra ord såsom begreppet 'skyldigheter'. Exempelvis, ett ensamkommande barn som saknar ett ordnat mottagande i hemlandet har möjlighet till att ansöka om förlängt uppehållstillstånd även om det fortsättningsvis är tidsbegränsat på nytt, detta med följande krav uppfyllda:

*1. har fyllt 17 år, och 2. studerar på*  
*a) ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, eller*  
*b) en yrkesinriktad utbildning som syftar till att underlätta etablering på arbetsmarknaden och som ges inom ramen för ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. (16a§ tillfälliga lagen)*

Ovanstående bestämmelse är ett utdrag ur den tillfälliga lagen som gäller ensamkommande barn och dess möjlighet till att få förlängt uppehållstillstånd, enbart om de förklaras som flykting eller alternativt skyddsbehövande. Möjligheten till förlängning av uppehållstillstånd baseras alltså på studier och talas om som en möjlighet. Det dras dock ingen uppmärksamhet till att möjligheten gäller ett ensamkommande barn som enligt barnkonventionen är i särskilt behov av skydd oavsett statusförklaring, och får högre krav på sig för att kunna ta del av sina rättigheter till skydd. Även detta kan ses ur olika perspektiv men oavsett kvarstår uppehållstillståndet tidsbegränsat med ett nytt utgångsdatum. Detta kan kopplas till Arendts (2004) argument gällande 'rätten att ha rättigheter' då det sätts krav på enskilda individer. Trots att förlängning av ett uppehållstillstånd kan vara en möjlighet, sätts det trots allt krav på den asylsökande.

Arendts (2004) argumentation kan därför stämma in även i denna studie. En utlänning, vuxen som barn, har rättigheter i landet som hen kommer till men förbinder sig samtidigt till skyldigheter för att få stanna kvar. Det sätts krav på utlänningen som ett test inför prövning om uppehållstillstånd. Att en utlänning begår ett brott kan exempelvis påverka utfallet

av prövningen, och jämförs detta med en medborgare i Sverige kan utfallet komma att se annorlunda ut. Detta nämns inte för att påtala rätt och fel, snarare att påvisa en skillnad på medborgares och utlänningars skyldigheter. Går vi tillbaka till den tillfälliga lagen och möjligheten till förlängning om uppehållstillstånd på grunder i form av studier kan det dras en koppling till artikel 28, barnkonventionen vad gäller barnets rätt till utbildning. Att ensamkommande barn ges en möjlighet till förlängning av sitt uppehållstillstånd genom studier visar på uppmuntran till att studera. Samtidigt krockar detta med ursprungliga anledningen till att barnet befinner sig i Sverige. Barnets rätt till utbildning tillgodoses men har ingenting med skyddsskälet att göra.

Vidare har konventionsstaterna enligt barnkonventionen en gemensam överenskommelse om att barnets rätt till utbildning bland annat ska syfta till att *”(a) utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga, [...]*” (CRC,29a). Som tidigare konstaterat, bidrar uppmuntran av studier även till att tillgodose barnets rätt till utbildning enligt artikel 28 i barnkonventionen. Detta kan i sin tur kopplas till artikel 39 i barnkonventionen gällande konventionsstaternas ansvar om att *”vidta alla lämpliga åtgärder för att främja fysisk och psykisk rehabilitering samt social återanpassning [...]*” (CRC,39). En formulering som dock saknas i utlänningslagen och den tillfälliga lagen är den psykiska ohälsa som ett flyktingbarn kan tänkas vara drabbad av. I alla tre dokumenten har det konstaterats att barnet anses tillhöra en särskilt utsatt grupp, vidare ökas utsattheten med fler faktorer såsom att vara flykting. Med detta sagt saknas en formulering i utlänningslagen och den tillfälliga lagen vad gäller ansvaret för flyktingbarns särskilda utsatthet för psykisk ohälsa. Med detta sagt kan det tänkas gå emot artikel 5 i barnkonventionen gällande konventionsstaternas ansvar kring säkerställande om barnets utveckling.

Frågan är om barns respektive flyktingbarns rättigheter faktiskt tillgodoses. Med stöd från Khosravi (2006) skulle det kunna argumenteras för att mänskliga rättigheter generellt inte erkänns för alla. Det bildas ett ´vi´ och ´dem´, eller som Khosravi kallar det ´människor´ och ´resten´. Detta betyder i sin tur att mänskliga rättigheter snarare är territoriellt kopplade än naturligt människorättskopplade. Sätts detta i studiens sammanhang kan det utläsas att rättigheterna för Sveriges medborgare skiljer sig åt från asylsökanden i landet. Detta skulle kunna kopplas till människorättslagar som slutat gälla, exempelvis 3§ den tillfälliga lagen där det framgår att personer som förklaras som övriga skyddsbehövande, inte längre har möjlighet till att få uppehållstillstånd alls. Innan den tillfälliga lagen fick laga kraft ansågs även människor inom denna kategori som skyddsbehövande, inte till samma grad som resterande

statusförklaringar men ändå i behov av skydd. Detta är en allmän paragraf som gäller både vuxna och barn vilket då skulle kunna tänkas påverka barn negativt då det varit en rättighet som numera inte gäller. Vidare särskiljs människor åt på andra grunder. Det är exempelvis allmänt känt att flickor och pojkars behov av skydd ser olika ut i olika delar av världen, ändå framställs ingen sådan diskurs i materialet. Då barnkonventionen är skriven för alla barn och vad som framgår i utlänningslagen samt den tillfälliga lagen är skrivet enligt svensk kontext, identifieras en brist i materialet. Ett genusperspektiv saknas därför i materialet.

## 10. Avslutande diskussion

I den avslutande delen av denna studie bör det förtydligas att resultatet som framkommit genom kodning av barnkonventionen, svenska utlänningslagen och den tillfälliga lagen, samt analys av identifierade och valda teman, har handlat om att lägga fram en av många representationer av verkligheten. Syftet har aldrig varit att tala om 'sanningen' gällande att tillgodose barns och flyktingbarns rättigheter, detta då det finns flera perspektiv än ett. Det finns heller ingenting som talar för att mitt resultat är det korrekta, därför har det enbart kunnat reflekteras över huruvida materialet skulle kunna tolkas. Eftersom denna studie baserats på diskursanalys som metod, har det inneburit att texten fått tala till mig och inte tvärtom. Genom denna metod har det framkommit väldigt många teman och kategorier som går att utläsa i bilaga A och bilaga B, se bifogade kodscheman längst ned i uppsatsen. Med en medvetenhet om att frågeställningarna för denna studie varit omfattande har det både varit en utmaning att prioritera teman att diskutera, och gynnande resultatmässigt då det getts utrymme för att få med flera olika delar att diskutera. Jag instämmer med Bergström och Boréus om att språket i dokumenten skapar verkligheten och att det samtidigt skapats utifrån verkligheten. Det har utifrån diskursanalysen varit möjligt att besvara studiens frågeställningar och hålla sig objektiv, att utifrån detta försöka tolka dokumenten utifrån flera olika perspektiv och inte ett som gynnar någon specifik grupp eller aktör. Slutligen kan det konstateras att både dokumenten och språket i dokumenten är viktiga. Det kan konstateras att barns och flyktingbarns rättigheter först finns när de är nedskrivna och tillämpas i arbetet. Hur framställs då diskursen om barn i de olika dokumenten och hur tillgodoses barns respektive flyktingbarns rättigheter genom utläsning av de olika dokumenten som tillämpas vid arbetet om barns asylärenden?

Diskursen om barn kommer till uttryck på olika sätt i de olika dokumenten, många delar har gått ihop men även en del avvikelser har identifierats. I barnkonventionen framställs

först barnet vara i fokus, samtidigt har analys av materialet visat på att det till största del fokuseras på vem som bär ansvaret över barnet och hur barnet ska skyddas. Frågan är dock vart gränsen går mellan att skyddas respektive kontrolleras. Genom de olika dokumenten har det framgått att det finns olika maktpositioner mellan civilmänniskan och staten, oavsett om det talas om 'människan' och 'resten' som Khostravi kallar det. Barnet har bekräftats tillhöra en särskilt utsatt grupp med särskilt behov av stöd, liksom ett flyktingbarn och flyktingar allmänt. Trots att det utifrån kodningen av min empiri framkom olika teman att analysera, fanns det inte tillräckligt med utrymme för att fånga upp alla delar. Med detta sagt har vissa delar automatiskt avgränsats bort mellan materialbeskrivningen och analys av material. Detta beror på att materialbeskrivningen består av de delar som framkom genom kodning av material, och vid analys av materialet har det mest relevanta för att besvara studiens frågeställningar tagits med.

Genom analys av barnkonventionen, utlänningslagen och den tillfälliga lagen framkom barnets bästa som huvudfokus trots att det inte nämnts lika ofta. Det kan konstateras att det främst är i den tillfälliga lagen om begränsningar som vissa bestämmelser krockar med rättigheter som framgår i barnkonventionen. Vidare har barnets rätt till att höras varit centralt som visat sig vara en rättighet, samtidigt bara en möjlighet då någon annan än barnet själv, i detta fall behörig myndighet, har makt att värdera ett barns åsikt och uttalande baserat på barnets ålder och mognad. Barnet ges en möjlighet men kan även fråntas den. Att någon fråntas sina mänskliga rättigheter har enbart framkommit vara aktuellt när en begått ett brott eller gjort någonting som äventyrar rikets säkerhet. I de olika dokumenten framställs diskursen om barn som ett objekt snarare än ett subjekt även om barnet också får sina rättigheter tillgodosedda. Denna slutsats baseras på att konventionsstaternas ansvar som nämns i barnkonventionen, samt Migrationsverkets ansvar och beslutsfattande som nämns i utlänningslagen och den tillfälliga lagen står i fokus vid diskussionen om barn. Resultatet i denna studie visar att barnet på ett sätt får sina rättigheter tillgodosedda samtidigt som de begränsas. Det stämmer överens med Röbbäcks forskningsresultat om att diskursen om barn framställs som ett objekt snarare än som aktörer. Barn framställs som en grupp människor som behöver skydd och stöd, en grupp människor som behöver en annan part som beslutar vad denne behöver för ett självständigt liv och vad denne behöver för att utvecklas och må bra.

Vidare görs skillnad på flyktingar och flyktingar. Denna studies resultat visar på att flyktingbarn är en utsatt grupp utav två anledningar, först och främst att de är barn och därefter flyktingar. Det blir en utmaning att besvara huruvida ett flyktingbarn i första hand är ett barn eller en flykting och hur det påverkar utfallet av en ansökan om uppehållstånd i Sverige.

Däremot är det värt att nämna då det kommit att bli en tolkningsfråga vad gäller rättigheter respektive skyldigheter hos flyktingbarnet. Arendts diskussion gällande rätten att ha rättigheter har visats kunna stämma in bra på även min studies resultat då det blivit tydligt att det för flyktingbarn funnits nästan lika många rättigheter som skyldigheter. Detta har i sin tur talat för att tillgodosende av barns respektive flyktingbarns rättigheter brister i praktiken, inte minst sagt på grund av begränsningarna som kom till med den tillfälliga lagen. Om en människa förklarats som skyddsbehövande oberoende av statusförklaringen, vad talar då om när en person slutar vara det och kan skickas tillbaka till landet som personen en gång flytt ifrån? Denna fråga blir svår att besvara men talar mer för de punkter som inte framgår i dokumenten. Det finns heller ingenting om flyktingars psykiska ohälsa, och om vi nu konstaterar att ett barn är mer sårbart än en vuxen, vart går gränsen mellan att vara flyktingbarn och bara vara ett barn?

Någonting som uppmärksammats väldigt mycket under studiens gång har varit att mycket handlat om perspektiv. Barnet har identifierats som rättighetsbärare samtidigt som individer som behöver skyddas alternativt kontrolleras. Det stämmer bra att det krävs en hel del från en asylsökande att göra det trovärdigt att ett skyddsbehov finns. Utifrån bearbetning av de olika dokumenten kan det konstateras att utlänningslagen och den tillfälliga lagen visar på brister när det kommer till frågan om barns respektive flyktingbarns rättigheter tillgodoses. Däremot vill jag lägga fram ett förslag gällande tillägg av ett genusperspektiv, främst i barnkonventionen och utlänningslagen. Även om barnkonventionen är menad att inkludera alla barn så skulle jag vilja påstå att vissa barn inte uppmärksammas lika mycket. Eftersom en konvention för specifikt barn har krävts då ett annat allmänt mänskliga rättighetsdokument inte räckt, använder jag samma argument för att ett genusperspektiv hade bidragit till en mer utvecklad konvention för barn där fler inkluderas. Slutligen vill jag argumentera för att avsaknad av direktiv för gemensam tillämpning av barnkonventionen, svenska utlänningslagen och tillfälliga lagen lämnar utrymme för egentolkning hos myndigheterna vilket kan skapa oklarheter hos asylsökande barnen.

## **10.1 Vidare forskning**

För en naturlig övergång från slutsatser av resultat till vidare forskning skulle det de olika dokumenten kunna analyseras ur ett genusperspektiv. Tillsammans med detta skulle ett klassperspektiv vara givande för fortsatt forskning, detta då 'makt' i sig har identifierats och uppmärksammats under studiens gång. Tanken om att tolka materialet ur ett klassperspektiv

framkom utifrån diskursen om flyktingar och statusförklaring. Eftersom definitionen av en flykting ser ut på ett sätt i västvärlden och på ett annat sätt i andra delar av världen. Vidare skulle det även vara användbart att tolka materialet ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv då diskursen om barn diskuteras vara socialt konstruerat. Detta blir på ett plan även viktigt när det talas om åldersbedömningar. Att göra intervjustudier med personer med annan erfarenhet gällande ålder än den som vi är vana vid i västvärlden hade kunnat vara en del av det.



# Källförteckning

## Litteratur och tidsskrifter

Ackers L. & Stalford H. (2004) *A community for children? Children, citizenship and Internal Migration in the EU*. Burlington: Ashgate Publishing Company.

All European Academies (ALLEA), (2018) Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Berlin: All Europeans Academies. Tillgänglig: [https://www.vr.se/download/18.7f26360d16642e3af99e94/1540219023679/SW\\_ALLEA\\_Den\\_europeiska\\_kodexen\\_f%C3%B6r\\_forskningens\\_integritet\\_digital\\_FINAL.pdf](https://www.vr.se/download/18.7f26360d16642e3af99e94/1540219023679/SW_ALLEA_Den_europeiska_kodexen_f%C3%B6r_forskningens_integritet_digital_FINAL.pdf)

Arendt H. (2004). *The origins of totalitarianism*. New York: Shocken Books.

Bak M. (2013), *Barndom och migration* i *Barn & migration*, red. Maren Bak & Kerstin von Brömssen, Finland: Bookwell s. 13-45.

Bergström G. & Boréus K. (2012), *Innehållsanalys i Textens mening och makt, metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, red. Bergström Göran & Boréus Kristina, Lund: Studentlitteratur AB. s.49-90.

Börjesson M. & Palmblad E. (2007) *Diskursanalys i praktiken*. Uppl. 1:3. Helsingborg: Författarna och Liber AB.

Cotter, B. (2005). "*Hannah Arendt and 'The Right to Have Rights'*", Lang, Jr., A.F. & Williams, J, *Hannah Arendt and international relations* ,95-112, Palgrave Macmillan.

Dahlstedt, M & Neergaard, A. (2019) *Crisis of Solidarity? Changing Welfare and Migration Regimes in Sweden*. *Critical Sociology* 45 (1) 121-135.

Forsberg U. *Rekordmånga människor på flykt från krig*. Tillgänglig: <https://sverigeforunhr.se/blogg/rekordmanga-manniskor-pa-flykt-fran-krig> Hämtad: 2020-11-02

Freeman, M. (1997), *The moral status of children – essays on the Rights of the Child*. Helsinki: Kluwer Law International.

Freeman M. (2018). *Human Rights*. Cambridge: Polity press.

Heimer M. & Palme J. (2016). *Rethinking child policy post-UN Convention on the right of the child: vulnerable children's welfare in Sweden*. Tillgänglig: <https://www-cambridge-org.ezproxy.ub.gu.se/core/journals/journal-of-social-policy/article/rethinking-child-policy-postun-convention-on-the-rights-of-the-child-vulnerable-childrens-welfare-in-sweden/4BD661EA8BA38B0435F2FCB5282DA93D/core-reader>

Khosravi S. (2006). *Territorialiserad mänsklighet: irreguljära immigranter och det nakna livet*. I Reyes P *Om välfärdens gränser och det villkorade medborgarskapet*. Stockholm: SOU 2006:37.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Leth G. & Thurén T. (2000). *Källkritik för internet*. Stockholm: Styrelsen för psykologiskt försvar. Tillgänglig:  
[https://www.fil.lu.se/media/utbildning/dokument/kurser/BASA01/20121/Kllkritik\\_fr\\_Internet.pdf](https://www.fil.lu.se/media/utbildning/dokument/kurser/BASA01/20121/Kllkritik_fr_Internet.pdf)

Migrationsverket (2019) *Barnkonventionen ny lag – men ingen ny regel för uppehållstillstånd*. Hämtad: 2020-02-23. Tillgänglig:  
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2019/2019-12-19-Barnkonventionen-ny-lag---men-ingen-ny-regel-for-uppehallstillstand.html>

Migrationsverket (2020a) *Historik*. Hämtad 2020-11-02. Tillgänglig:  
<https://www.Migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Migration-till-Sverige/Historik.html>

Migrationsverket (2020b) *Asylprocessen för ensamkommande barn och ungdomar hämtad 2020-11-02*. Tillgänglig: <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Gode-man/Asylprocessen.html>

Migrationsverket (2020c) *Du kan inte välja vilket land som prövar din asylansökan (Dublin-förordningen)*. Hämtad: 2020-08-03. Tillgänglig:  
<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Att-ansoka-om-asyl/Du-kan-inte-valja-vilket-land-som-provar-din-asylansokan-Dublinforordningen.html>

Migrationsverket (2020) *Rättsligt ställningstagande angående utredning och prövning av identitet och medborgarskap samt hemvist och vanlig vistelseort i asylärenden*. Rättsavdelningen, SR 19/2019. Hämtad: 2020-11-01. Tillgänglig:  
<https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Gode-man/Asylprocessen.html>

Nielsen C. (2013). *Att forska om människors levda värld - en livsvärldsansats i Barn- och ungdomsforskning, metoder och arbetssätt* (red.) Erlandsson Soly och Sjöberg Lena. Lund: Studentlitteratur. s. 29–46.

Oakley A. (1993). Tillgänglig:  
[https://humanities.tau.ac.il/sites/humanities.tau.ac.il/files/media\\_server/all-units/child%20culture/מהקור%20תרבות%20הילד%20והנוער/Oakley%2C%20Ann.Women%20and%20Children%20First%20and%20Last.pdf](https://humanities.tau.ac.il/sites/humanities.tau.ac.il/files/media_server/all-units/child%20culture/מהקור%20תרבות%20הילד%20והנוער/Oakley%2C%20Ann.Women%20and%20Children%20First%20and%20Last.pdf)

Phillips L. & Jorgensen M. W. (2002) *Discourse analysis as Theory and Method*. London: Sage Publications Ltd.

Pripp O. (2011). *Reflektion och etik i Etnologiskt fältarbete*. Red. Kaijser Lars & Öhlander Magnus. Lund: studentlitteratur AB. s.65–84.

Regeringen, 2020. Konventionen om barn. (Översättning). Tillgänglig:  
<https://www.regeringen.se/49d199/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/barnets-rattigheter/konventionen-om-barnets-rattigheter-svenska-2018.pdf>

Regnér Å. (2015). *Barnkonventionen ska bli svensk lag*, Socialdepartementet, publicerad: 19/2 2015. Hämtad: 2020-02-23. Tillgänglig:  
<https://www.regeringen.se/debattartiklar/2015/02/barnkonventionen-ska-bli-svensk-lag/>

Röbäck K. (2012). *Barns röster i vårdnadstvister - om verkställighet och professionellas riskbedömningar*. Göteborg: Ineko AB.

Swärd S. (2020). *Barnkonventionen i praktisk tillämpning; handbok för socialtjänsten*, Uppl.2 Stockholm: Nordstedt Juridik.

UNICEF, *Unicef Sverige 2015, Årsredovisning och förvaltningsberättelse*. [file:///C:/Users/Belma/Downloads/LOWRES\\_UPPSLAG\\_UNI%200151\\_A%E2%95%A0%C3%A8rsredovisning\\_2015..pdf](file:///C:/Users/Belma/Downloads/LOWRES_UPPSLAG_UNI%200151_A%E2%95%A0%C3%A8rsredovisning_2015..pdf) Hämtad: 2020-11-02

Vestin S. (2007). *EU och flyktingarna*. Världspolitikens Dagsfrågor 2007:4.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab. ISBN:91-7307-008-4.

Åhman K. (2019). *Vägledning vid tolkning och tillämpning av FN:s konvention om barns rättigheter Ds 2019:23*, Arbetsmarknadsdepartementet, Elanders Sverige, Stockholm Hämtad:2020-03-01. Tillgänglig:  
<https://www.regeringen.se/4adaf9/contentassets/bbd8569231a2423b9326b5f74a836c33/bilaga-ds-2019-23.pdf>

Öhlander Magnus (2011), *Analys i Etnologiskt fältarbete*. Red. Kaijser Lars & Öhlander Magnus. Lund: Studentlitteratur AB. s.265–296.

## **Lagrum**

Barnkonventionen (CRC:1989)

Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar om möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (benämns även som: den tillfälliga lagen)

Lag (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning

Utlänningslag (2005:716)

Motion 1997/98:K235

Prop. 2017/18:186. Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter.

# Kodschema

## Bilaga A - barnkonventionen

Koder	Kategorier	Teman
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Barn</li> <li>• rättigheter</li> <li>• skyldigheter</li> <li>• föräldrar</li> <li>• vårdnadshavare</li> <li>• utveckling</li> <li>• skydd</li> <li>• stöd</li> <li>• uppfostran</li> <li>• utsatthet</li> <li>• välfärd</li> <li>• Konventionsstater</li> <li>• konvention</li> <li>• ekonomi</li> <li>• social</li> <li>• kultur</li> <li>• ansvar</li> <li>• respekt</li> <li>• erkännande</li> <li>• överlevnad</li> <li>• omvårdnad</li> <li>• säkerställan</li> <li>• förbindelser</li> <li>• identitet</li> <li>• medborgarskap</li> <li>• namn</li> <li>• förhållanden</li> <li>• upprätthållning</li> <li>• bekämpa</li> <li>• ålder</li> <li>• mognad</li> <li>• myndig</li> <li>• frihet</li> <li>• ras</li> <li>• hudfärg</li> <li>• kön</li> <li>• språk</li> <li>• religion</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• lämpliga lagstiftningsåtgärder</li> <li>• välfärdsinstitutioner</li> <li>• offentliga och privata välfärdsinstitutioner</li> <li>• internationellt samarbete</li> <li>• internationella relationer</li> <li>• nationell lagstiftning</li> <li>• identitetsskapande</li> <li>• barnets bästa</li> <li>• Konventions-staters skyldigheter</li> <li>• barnets röst</li> <li>• sociala förhållanden</li> <li>• familjeförhållanden</li> <li>• Relationer</li> <li>• människors levnadsvillkor</li> <li>• barns rättigheter</li> <li>• rättigheterna inom jurisdiktionens gränser</li> <li>• självständigt liv</li> <li>• medborgerliga och politiska rättigheter</li> <li>• ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter</li> <li>• barnens välfärd</li> <li>• fysisk och psykisk mognad</li> <li>• lämpliga lagstiftningsåtgärder</li> <li>• internationella samarbeten</li> <li>• myndighetsprövning</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• barnens väg ut i samhället</li> <li>• barnens väg till ett självständigt liv</li> <li>• omvårdnad av barn</li> <li>• barnets rättigheter</li> <li>• konventions-staters skyldighet gentemot barnet</li> <li>• konventions-staters skyldighet gentemot nationella säkerheten</li> <li>• lämpliga åtgärder i syfte om barnets bästa</li> <li>• lagliga åtgärder i syfte till barnets bästa</li> <li>• barns rättigheter enligt jurisdiktion</li> <li>• barns juridiska rättigheter</li> <li>• barnets utveckling</li> <li>• Barns ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter</li> <li>• barns medborgerliga och politiska rättigheter</li> <li>• internationella samarbeten gällande barns rättigheter</li> <li>• barnets bästa enligt behöriga myndigheter</li> <li>• arbete i syfte till den nationella säkerhetens skydd</li> <li>• arbete i syfte till att skydda folkhälsan och den allmänna moralen</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• politik</li> <li>• uppfattning</li> <li>• nationellt</li> <li>• internationellt</li> <li>• socialt</li> <li>• ursprung</li> <li>• skydd</li> <li>• kvinnor</li> <li>• nödsituation</li> <li>• konflikt</li> <li>• samarbete</li> <li>• levnadsvillkor</li> <li>• överenskommelse</li> <li>• jurisdiktion</li> <li>• åtskillnad</li> <li>• familj</li> <li>• samhälle</li> <li>• naturligt</li> <li>• miljö</li> <li>• utveckling</li> <li>• skydd</li> <li>• stöd</li> <li>• ansvar</li> <li>• lycka</li> <li>• förståelse</li> <li>• kärlek</li> <li>• förberedelse</li> <li>• självständigt</li> <li>• liv</li> <li>• ideal</li> <li>• värdighet</li> <li>• jämlikhet</li> <li>• solidaritet</li> <li>• medborgerligt</li> <li>• fysiskt</li> <li>• psykiskt</li> <li>• principer</li> <li>• omsorg</li> <li>• funktionsnedsättning</li> <li>• diskriminering</li> <li>• bestraffning</li> <li>• ändamål</li> <li>• syfte</li> <li>• åtgärder</li> <li>• säkerhet</li> <li>• hälsa</li> <li>• behörighet</li> <li>• lämplighet</li> <li>• överlevnad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• myndighetens bedömningar</li> <li>• Åtgärder</li> <li>• familjeåterförening</li> <li>• folkhälsa och den allmänna moralen</li> <li>• humanitär rätt</li> <li>• respekt för människans värdighet</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• människans värdighet</li> <li>• enhetlig myndighetsutövning</li> <li>• enhetliga värderingar och förpliktelser</li> <li>• barn som flyktingar</li> <li>• barnets bästa och utveckling</li> </ul>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"><li>• identitet</li><li>• följder</li><li>• återförening</li><li>• humant</li><li>• yttrandefrihet</li><li>• tankefrihet</li><li>• samvetsfrihet</li><li>• religionsfrihet</li><li>• adoption</li><li>• tillgänglighet</li><li>• resurser</li><li>• trygghet</li><li>• levnadsstandard</li><li>• levnadsvillkor</li><li>• utbildning</li><li>• samhälle</li><li>• humanitärt</li><li>• värdighet</li><li>• frihetsberövande</li><li>• brott</li><li>• flyktingstatus</li><li>• straff</li><li>• döden</li><li>• tortyr</li><li>• kroppsstraff</li></ul>		
---	--	--

## Bilaga B – utlänningslagen och den tillfälliga lagen

Koder	Kategorier	Temat
<ul style="list-style-type: none"> <li>• barn</li> <li>• asyl</li> <li>• lag</li> <li>• säkerhet</li> <li>• utlännning</li> <li>• avvisa</li> <li>• utvisa</li> <li>• ansökan</li> <li>• uppehållstillstånd</li> <li>• avslag</li> <li>• bevilja</li> <li>• statusförklaring</li> <li>• prövning</li> <li>• Migrationsverket</li> <li>• tillämpa</li> <li>• beslut</li> <li>• skydd</li> <li>• internationellt</li> <li>• medlemsstat</li> <li>• omständighet</li> <li>• skyndsamt</li> <li>• handläggning</li> <li>• resedokument</li> <li>• utlänningskontroll</li> <li>• bedömning</li> <li>• flykting</li> <li>• skyddsbehövande</li> <li>• medborgare</li> <li>• välgrundat</li> <li>• fruktan</li> <li>• förföljelse</li> <li>• ras</li> <li>• nationalitet</li> <li>• religion</li> <li>• politik</li> <li>• kön</li> <li>• sexuell läggning</li> <li>• tillhörighet</li> <li>• samhällsgrupp</li> <li>• vistelseort</li> <li>• vistelseland</li> <li>• statslös</li> <li>• återvändande</li> <li>• hemland</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• svenska</li> <li>• utlänningslagen</li> <li>• internationellt</li> <li>• skydd</li> <li>• skyndsamt</li> <li>• handläggning</li> <li>• nationell säkerhet</li> <li>• tidsbegränsat</li> <li>• uppehållstillstånd</li> <li>• allmän ordning</li> <li>• tillfälliga</li> <li>• begränsningar</li> <li>• barnets situation</li> <li>• barnets bästa</li> <li>• negativa beslut</li> <li>• positiva beslut</li> <li>• familjeanknytning</li> <li>• myndighetsutövning</li> <li>• myndighet</li> <li>• bedömning</li> <li>• mänskliga</li> <li>• rättigheter</li> <li>• begränsningar vid</li> <li>• familjeåterförening</li> <li>• krav på utbildning</li> <li>• och arbete</li> <li>• krav på barn</li> <li>• tillräckliga</li> <li>• skyddsskäl</li> <li>• risk vid</li> <li>• återvändande</li> <li>• skyndsamt</li> <li>• handläggning</li> <li>• nationell säkerhet</li> <li>• politisk uppfattning</li> <li>• välgrundad fruktan</li> <li>• livsvillkor</li> <li>• social tillhörighet</li> <li>• åldersbedömning</li> <li>• väpnade konflikter</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Migrationsverkets</li> <li>• tillämpning av</li> <li>• nationell respektive</li> <li>• internationell</li> <li>• lagstiftning</li> <li>• Migrationsverkets</li> <li>• ställning i frågan</li> <li>• om</li> <li>• åldersbedömning</li> <li>• social kontroll</li> <li>• nationell kontroll</li> <li>• respektive säkerhet</li> <li>• Migrationsverkets</li> <li>• bedömning om</li> <li>• uppehållstillstånd</li> <li>• tolkning av</li> <li>• utlänningslagen och</li> <li>• den tillfälliga lagen</li> <li>• tillämpning av</li> <li>• utlänningslagen och</li> <li>• den tillfälliga lagen</li> <li>• bedömning om</li> <li>• statusförklaring i</li> <li>• enlighet med</li> <li>• mänskliga</li> <li>• rättigheter</li> <li>• bedömning om</li> <li>• statusförklaring i</li> <li>• enlighet med</li> <li>• relevant lagstiftning</li> <li>• begränsningar inom</li> <li>• Sveriges migration</li> <li>• Sverige</li> <li>• asylprocess</li> <li>• krav på barn</li> <li>• gällande utbildning</li> <li>• och arbete</li> <li>• från barn till</li> <li>• flykting</li> <li>• arbete i enlighet</li> <li>• med regeringens</li> <li>• uppdrag</li> <li>• bedömning av</li> <li>• skyddsskäl</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• risk</li> <li>• straff</li> <li>• döden</li> <li>• tortyr</li> <li>• kroppsstraff</li> <li>• omänsklig</li> <li>• mänsklig</li> <li>• konflikt</li> <li>• utanför</li> <li>• myndighet</li> <li>• land</li> <li>• statusförklaring</li> <li>• åberopande</li> <li>• skyddsskäl</li> <li>• Sverige</li> <li>• nationell</li> <li>• permanent</li> <li>• tidsbegränsat</li> <li>• ordning</li> <li>• begränsningar</li> <li>• tillfälliga</li> <li>• omprövning</li> <li>• sökande</li> <li>• familjemedlem</li> <li>• bosatt</li> <li>• hälsotillstånd</li> <li>• vägran</li> <li>• anknytning</li> <li>• visering</li> <li>• medborgare</li> <li>• identitetshandling</li> <li>• inresa</li> <li>• utresa</li> <li>• bestämmelser</li> <li>• ålder</li> <li>• bedömning</li> <li>• skriftligt</li> <li>• ställningstagande</li> <li>• regeringen</li> <li>• handläggning</li> <li>• utredning</li> <li>• förbud</li> <li>• skyldighet</li> <li>• uppgifter</li> <li>• förhållanden</li> <li>• offentligt biträde</li> <li>• upphäva</li> <li>• godman</li> <li>• ställföreträdare</li> <li>• kostnader</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>• bedömning av statusförklaring</li> </ul>
--	--	---



<ul style="list-style-type: none"><li>• giltighet</li><li>• utbildning</li><li>• studier</li><li>• program</li><li>• ensamkommande</li><li>• etablering</li><li>• arbetsmarknad</li><li>• utlänningslagen</li><li>• utomlands</li><li>• tid</li><li>• åtaganden</li><li>• verkställighet</li><li>• situation</li></ul>		
--	--	--